

Taxa postală
plătite în numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (voit Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
vonta 110, negyedévre 320, félévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
havonta 1, negyedévre 3, félévre 6,
egészévre 10 dollár, vagy egyenlő
értékű valuta. Hirdetések díjszabás
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánági zsidóság egyetlen napilapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vá-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Kedd, 1932 ápr. 5.

5692. ÉV
VEADAR 28.

XV. ÉVF.
80. SZAM

Országszerte katasztrofális arányokat öltött az árvíz

Kolozsváron a Szamos és Nádas áradása előntötte a Dermata-börgyár, az Iris porcellángyár és két másik gyár telepeit. Emberhullákat sodor magával a megvadult ár. Nagyváradon és Désen borzalmas pusztításokat végzett az árvíz

Jasiban 800 ház víz alatt áll

Cluj-Kolozsvár, április 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Erdélyt hetek óta fenyegető árvízveszedelem, melynek bekövetkezését a hegyekben felhalmozott irtózatossá hótömegek olvadásának pillanataiban sejteni lehetett, hétfőn teljes erővel zúdult az országra. Ugy Észak, mint Középerdély összes folyóvizei fantasztikus méretekben duzzadtak meg és öntötték el a folyók völgyeiben elhúzódó falvakat és városokat. Egy évszázad óta nem jegyeztek fel

Erdélyben olyan árvízkatasztrófát, mint a jelenlegi, melynek következtében emberek tízezrei váltak hajléktalanokká és felbecsülhetetlen értékű semmisültek meg a hegyekből leomló vizáradat pusztító sodrában.

Az árvízveszedelem, amely szombaton Erdélynek ugyszólván valamennyi városában jelentkezett, vasárnap kisebb-nagyobb erővel tartotta magát, itt-ott vízszahuzódott, másutt pedig növekedett, hogy hétfőn az ebéd utáni óráktól kezdve annál nagyobb erővel pusztított.

A Nádas után a Szamos

Mint az Uj Kelet legutóbbi számában megírtuk, Kolozsváron szombaton délután a Nádas patak áradása a Brétfü városrészen borzalmas károkat okozott. Az esti órákban azonban a Nádas vissza húzódt medrébe és a lakosság már-már megnyugodott. Ugyanakkor azonban a Szamos, mely szombat délutánig egyáltalában nem növekedett, egy rövid félóra leforgása alatt hőkölő áradattá vált. Szombat este kilenc órakor Kolozsvár külterületén már egy borzalmas árvízkatasztrófa veszedelmei fenyegették. A tüzoltóság, a rendőrség és a térparancsnokság által a polgári hatóságok rendelkezésére bocsátott katonai szakaszok a veszélyeztetett területekre vonultak, ahol a folyóvizek partján levő lakhelyek kik拉克oltatásáig megkezdtek.

Szombaton este tíz órakor kezdődött meg a kolozsvári árvíz, amelyhez fogható Kolozsváron még nem észlelték. Az Irisz porcellángyár nagykiterjedésű telkét másodpercek alatt hatalmas víztömeg lepte el. Itt, ahol a megduzzadt Nádas a Szamosba ömlik, tengerré változott át minden és több négyzetkilométernyi területen sehoh szárazföld nem látható. A Szamos elmosta a gyártelep környékén épült munkásházakat, amelyeknek kilakoltatása egész éjszaka, a kora reggeli órákig tartott.

Szombaton éjjel visszahúzódik az ár

Mig az Irisz-telepen a munkálatok Rosescu tüzoltóparancsnok munkáit és fáradságot nem kímélő vezetésével mellett folyt, az éjszaka folyamán az egyre növekvő Szamos

a folyó mindkét partján épült házakat és telkeket előntötte. A pince-lakásokba, pincékbe és szuterénben elhelyezett üzemi műhelyekbe behatolt a víz, mely a hajnali órákig egyre emelkedett.

Az árvízveszedelem azonban ekkor muló jelenségnek tűnt, mert hajnali félégny órákban megkezdődött az apadás és minden jel arra mutatott, hogy ugy a Szamos, mint a Nádas visszahúzódni kezdne.

Az apadás vasárnap egész napon át tartott és remény volt arra, hogy a szombat esti katasztrófa másodsor nem kö-

vekezik be. Vasárnap éjjel a Szamos vize egy méterrel apadt le, a Nádas patak pedig hétfő reggelig teljesen visszatért medrébe.

Igy Kolozsvár lakossága hétfőn reggel arra ébredt, hogy a város felől elmúlt az árvízveszedelem. A hatósági vezetők, akik a Clemenceau uccai tüzoltóparancsnokságon ütötték fel állandó hadiszállá-

Hétfőn délelőtt bekövetkezik a katasztrófa

A vármegyei prefektúra a déli órákban kapott jelentést arról, hogy a megyében és a környező megyékben a folyóvizek rendkívüli méretekben duzzadtak meg és a hegyi patakok, amelyeket a Szamos vesz fel, minden jel szerint újabb árvízvet fognak zúdítani a környező városokra. Délután két órakor Rosescu tüzoltóparancsnok, Hateigen Simon rendőrkvesztör, dr. Clonța kveszturái titkár, Sciban csendőrkapitány és dr. Ciortea városi főmérnök a teljes tüzoltógyárral és erős utászfelkészültséggel vonultak ki a Nádas partjára, ahol a veszedelem nagyobbban látszott.

A víz áradása délután kettőkor kezdődött meg és lassu tempóban délután félötig érte el tetőpontját.

Egy tüzoltókocsit is magával ragadott az ár

A délután folyamán Kolozsvárnak ezen a részén emberéletben nem esett kár. Az árvízveszedelem azonban nem mult el nyomtalanul a lakosság felett, mert volt sok olyan családok, amelyek

a hatóságok minden rábeszélésére, sőt erőszakos fellépése ellenére sem voltak hajlandók kiköltözni lakásaikból.

Proletárcsaládok, amelyeknek egyetlen vagyona a ház, méteres vízben várják az árvíz elvonulását. Az árvíz azonban nem vult el, hanem egyre borzalmasabb erővel dühöngött tovább. A petróleumosztó telepeiről magával vitte az összes benzint s petróleumot tartalmazó hordókat. A gyufagyárnak több százezer lejes kárt okozott az árvíz. Három raktárhelyiséget, köztük azt, amelyben a kész gyufakészlet tartja a gyár, előntötte a víz.

Pusztít az árvíz a gyártelepeken

Amilyen mértékben nőtt a nádasmenti árvíz veszedelme, ugyanolyan mértékben zúdult az árvízkatasztrófa Kolozsvárnak azon területére, ahol a Nádas-patak a Szamosba ömlik. Az Irisz-gyár környékén az ugynevezett bulgár-telepet ellepte a víz. Az Irisz-gyár másfél méteres beton-gátján este kilenc órakor áthatolt a víz.

Itt a mentőmunkálatok közben az egyik tüzoltókocsit magával ragadta az ár, a lovak és a három tüzoltó csak hosszu erőfeszítések után voltak a vízből kimenthetőek.

Amikor e sorokat írjuk, az árvíz a telepen egyre nagyobb mérveket ölt és a gyár egész berendezését elpusztítással fenyegeti.

A környékbeli ipari telepeket, a Dermata börgyárat, Energia-vasgyárat és a Tamplaria műszertalaggyárat előntötte az ár. Itt a hatóságoknak óriási munkát adott az, hogy a Dermata-börgyár hatal-

sukat, személyes közbejöttükkel mindennél igyekeztek is ezirányban megnyugtanni a perifériák lakosságát. Hétfőn a déli órákban érkezett az első híre annak, hogy a szombat esti áradással korántsem ért véget az árvízveszedelem, mert a szombati események csak előjátékaul szolgáltak annak a katasztrófának, mely hétfőn délután bekövetkezett.

A Nádas vize másfél méter magasságban öntötte el a környező területeket és a CFR-műhelyek mögött három kilométeres körzetben mindent tengerré változtattott.

A borzalmas víztömeg gerendákat, állati hullákat, butordarabokat hozott magával.

A tüzoltóság a legnagyobb erőfeszítéssel lakoltatta ki a környező házak lakóit. Nyolcven lakóházból este hét óráig sikerült kilakoltatni az embereket. A Nádas patak kanyarodójánál levő fahidat rövid idő alatt elmosta a víz, majd a felső folyástól egy elragadott hatalmas fahidat hozott magával a víz, mely óriási robajjal akadott meg a Schultz-telepet a vasuti műhellyel összekötő hidon.

mas objektumát megmentse az árvízkatasztrófától. A kísérlet azonban hiábavalónak bizonyult. A fantasztikus vadsággal bömbölő árvíz teljesen körülzárta a Renner-börgyárat és a telep főbejáratán fél méteres magasságu zuhogó ár zúdult be. Az árvíz a finom börgyár műhelyeit ellepte. Itt a hatóságok mellett a Dermata-börgyár munkásai segédkeznek az árvízveszedelem elhárításán. Lapunk zárta-akor a Renner-börgyárat még változatlanul fenyegei az árvízkatasztrófa.

A Tamplaria műhelyeit a víz elmosta. Innen értékes szerszámokat vitt magával az árvíz. A Szamos hidja, mely az Irisz-gyárnál köti össze a bulgár telepet Kolozsvárral, este kilenc órakor hasznavehetetlenné vált és ezen a vonalon minden közlekedés szünetel, ami annál borzalmasabb, mert a hidon túl még kilakoltatlan épületek maradtak és ezeknek az épületeknek a lakóit a pusztulás veszélye fenyegeti. Kolozsvárnak ez a része háborgó tengerhez hasonlatos, mely több mint tíz négyzetkilométernyi körzetben pusztít el mindent, ami utjában van. Egészen Kardosfalvaig nincs talpalatnyi szárazföld, a víz a hegyek tövéig az összes szántóföldeket másfél méternyi magasságban öntötte el.

Kolozsvár belterületén is nagy károkat okozott az árvíz. Az Árpád uccán a 14. szám alatt levő emeletes bérház jobb oldali szárnya beomlott. A tizenegy lakásból álló épület délután négy órakor hatalmas roppanással omlott össze. Salvan Virgil mérnök elrendelte a lakók kilakoltatását. A házból elsőnek Goldner Sámuel tulajdonos és két fia költözködtek ki. Rosenberg szabó, aki nyolc gyermekével a ház jobb szárnyában lakott,

a ház összeomlása előtt pár órával költözködött ki a veszélyeztetett házból.

(Folytatása az 5-ik oldalon)

Lehet-e a lej restabilizálni?

Politikai és közgazdasági körökben divat lett mostanság a lej restabilizálásáról beszélni. Nem kisebb emberek hirdetik ennek a műveletnek a szükségességét, mint Gheorghe Bratianu, dr. Lupu és ujabban Grigore Iulian, aki gorji beszédével alaposan felverte a román politikai élet csendjét. A bukaresti sajtóban szenvedélyes vita folyik a fölött: vajjon kell-e és lehet-e a lej restabilizálni?

Mindenek előtt is nézzük meg mit értenek Iulian és társai a lej restabilizációja alatt? Abból a megfontolásból indulnak ki, hogy a lej stabilizációja tulságosan magas árfolyamon történt. Emiatt a román nemzetgazdaság akadályozva van normális fejlődésében. A 3.17 centimeos zürichi árfolyam nem felel meg a lej tényleges belső vásárló erejének, amely jóval kisebb. Ezzel meggyarázható az, hogy a stabilizáció óta az árak folytonosan lemorzsolódnak, a pénz pedig napról-napra növekszik értékében. A defláció, amely a magas árfolyamon való stabilizálás kényszerű, de természetes következménye, bénítólag fekszik rá minden produktív kezdeményezésre. Iulian azt ajánlja tehát, hogy Románia törvényes intézkedéssel stabilizálja ismét pénzét, ezuttal azonban 2.50 vagy akár 2 centimeos árfolyamon.

Kétségtelen, hogy amikor a lej stabilizálása történt, a román nemzetgazdaság még nem alkalmazkodott teljesen a lej árfolyamához, amelyet mesterségesen nyomott fel és nagy áldozatok árán tartott fenn Bratianu Vintila 1926 végéig folytatott revalorizációs politikája. Amely politika súlyos hiba volt, hatalmas károkat okozott az ország gazdasági életében, de amelyet már nem állott módjában jóvá tennie Popovici Mihaílnak, a stabilizáció pénzügyminiszterének. Popovicinak el kellett fogadnia a stabilizációs árfolyamot, ugy, ahogyan azt az előző kormány előkészítette.

A lej értéke nem azért nőtt meg az utóbbi három évben, mert a stabilizációs árfolyam magas volt. Hanem azért mert az összes termékek elértektelenedtek. Ha például 1929 óta, Romániát kivéve, a világon mindenütt rossz lett volna a termés, ugy Románia hihetetlen áron árusíthatta volna gabonáját. A Banca Nationala trezorjai televolnának arannyal és senki sem beszélne a lej felülbecsüléséről. Ellenkezőleg, mindenki mesterséges árfolyamemelését kérne, hogy kompenzálódjék a román termékek értékemelkedése. Nem az ország mai súlyos gazdasági bajai nem pénzügyi természetűek. Sokkal inkább egyenes lezármazottjai az egész világot megrázó krízisnek, amely viszont sokkal mélyebben gyökerezik, semmint hogy egy pénzügyi-technikai művelettel segiteni lehetne rajta.

De vizsgáljuk meg, milyen következményeket vonna maga után a „restabilizáció”. Tegyük fel, hogy az elkövetkező kormány magáév teszi ezt a gondolatot, s elrendeli, hogy a lej árfolyama nem 3.17, hanem 2.50, vagy esetleg 2 centime. Minthogy emellett az arany fedezetet is fenntartanák, az uj lejkurzus is fix volna, vagyis állandó viszonyban állana a fedezeti stokkkal, a Banca Nationala pedig örközne az uj kurzus stabilitása fölött. A jegybank jelenlegi 9 és félmilliárd értékű aranystokkjá restabilizált lejben 11.2, vagy 12.5 milliárd lej képviselne. Ebből logikusan

VILAG TÖKRÉ

3.
a szabad
gi taná-
szarabiá-
ók és lel-
kiutalását
rghista a
je alatti
amara ez
javaslatá
metik el?
választói
bizottság,
prémiumos
tott a ma-
ós pénztá-
ásával fog
aló bizott-
angoztatta.
a kereske-
nek rende-
agáévá tet-
ersenypari-
a rendszer
plozik. Na
miniszterek
lataik meg
megfelelő
kül juttat
képviselők,
ak ez ellen
mu, Jorga
előtt kije-
képviselők
aloppán le-
elnöke Ar-
eről azt a
n igen sok
kijelentések
belében mi-
ara szombat
hogy a par-
feltétlenül
viszont Ar-
ottan állást
söt kijelen
ha a fontos
szülnek el.
ek lesznek
i képviselők
egy értel-
üket akarta
kára ösztö-
ben ma, va-
dettel tánc-
nt rendez a
Kérjük az
számában
zakéntestü-
sárnap d. u.
a Zs. N. Sz.
). Kérjük a
es számú és
sszia ma, va-
ttel pikniket
en.
ostudományi
délután pon-
a Str. Juliu
égében XXX
ését, melynek
Dr. Rosenthal
: A gyomor
gyógyításáról.
lát az egye-
ntos megjele-
Lapkiadó Rt.
Str. Baron L.
Telefón 9-77
Példás
tisztaság,
modern
komfort.
Szobák
150 lejtől

következtetik a restabilizáció hívei, hogy a fedezeti stókk névértékének emelkedése arányában szaporíthatná a Banca Nationala a kibocsájtott bankjegymennyiséget. Friss bankjegyek kerülne forgalomba és az ország gazdasági és pénzügyi élete új virágzásnak indulna.

Igen ám, de mi történik ebben az esetben, ha a lej-tulajdonosok elvesztik bizalmukat a román pénzemmel szemben és külföldi devizákban akarják menekíteni egy újabb „restabilizáció” veszedelme elől? Ebben az esetben következnek a tőke kivándorlás, a fedezeti stókk csökkenése, vele együtt a kibocsájtott bankjegy mennyiség és egy szép napon arra ébredne az ország, hogy a lecsökkentett értékű lejből épp oly kevés van forgalomban, mint a mennyi a stabilizált lejből volt.

Ime a restabilizációnak egy pénzügyi technikai következménye, amellyel számolni kell. Hadd lássuk most a gazdasági és pénzügyi következményeket. A lej árfolyamának leszorítása részint a pénzzel szembeni bizalmatlanság, részben pedig az importált áruk kényszerű megdrágulása folytán a belföldi termékek árának emelkedését fogja matematikai biztonsággal magatartani vonni. A mi önmagában véve jó is volna, mert a termelők, különösen a mezőgazdák vásárlóképesége is megnövekedne. A prosperálás azonban még sem követhetne el. Mert Románia gazdasági bajainak tulajdonképeni kútforrása az export-árak elértékeltelenedésében keresendő. Vajjon remélheti-e Románia exportjának növekedését attól, hogy áruit kevesebb devizával fogja a külföldi megvásárolhatni?

Aligha. Mert a nemzetközi piac forgalmát nem a szabad konkurrencia határozza meg, és az árakban való túllépítés, mint a multban. Az összes országok szabályozták behozatalukat, kontingentálják az importot, nem engednek be olyan árut, amely a belső termékek árát megzavarhatja. Románia csak abban az esetben használhatná ki valutájának értékesítését, vagyis termékeinek relatív oleszobódását, ha a különböző országok fenntartanak jelenlegi vámtarifájukat. Ám az angol font esetében is az történt, hogy az összes államok felemelték az angol áruk vámtarifáját annyival, amennyivel az angol font értéke csökkent. Így azután Anglia csak kis mértékben tudta kereskedelmileg kihasználni a font értékcsökkenése által nyújtott előnyöket. És így Románia is alig remélheti, hogy exportja mennyiségileg növekedni fog a lej restabilizációja segítségével. Ezzel szemben az ország költségvetési nehézségei tetemesen növekedni fognak. Gondoljunk csak arra, hogy a külföldi tartozások egy évi részletét, amelyhez ma körülbelül 7 milliárd lej szükséges, 10-11 milliárdból kell majd kifizetni. Az állami inkasszó az árak emelkedése folytán kétszertelenül emelkedni fog, de nem olyan mértékben, hogy az éppen keletkezett kiadás-többletet fedezni tudja.

Épöly problematikus eredménnyel járna a restabilizáció a magánhitel szánálása terén is. A mai elviselhetetlen tartozások likvidálásához az volna szükséges, hogy az adósok jövedelme a restabilizáció segítségével jelentősen megnövekedjen. Ez azonban nem remélhető. Ellenkezőleg, a lej értékcsökkenése még inkább redukálni fogja a lakosság többségének vásárló erejét, mert az árak emelkedése, ha nem jár együtt az export és a termelés fokozásával, még inkább megnehezíti az alkalmazottak és a termelők életfeltételeit.

Pénzügyi és gazdasági szempontból tehát a lej restabilizálása súlyos hiba volna, hogy ne mondjuk gazdasági non sens. Restabilizációt egyébként eddig sehol a világon nem csináltak. Alapvetően tévednek azok, akik a belgiumi és lengyelországi precedensre hivatkoznak. Mert ez a két állam csakugyan kétszer próbálkozott a stabilizálással, ami először sem egyiknek, sem másiknak nem sikerült. Másodszor tehát nem „restabilizáltak”, hanem ténylegesen stabilizálták valutájukat. Belgium és

Jön!

CONRAD VEIDT

Jön!

legújabb nagyszerű hangos filme:

RASPUTIN (A szent ördög)

a SELECT MOZGÓBAN

Lengyelország az első kísérlet alkalmával ugyanazt a hibát követték el. Saját erejükre támaszkodva, megpróbálták magas árfolyamon megrögzíteni a valuták árfolyamát s még hozzá olyan időben, amikor az áruk állandó áremelkedésben voltak. Megpróbálták a lehetetlent: növelni valutájuk értékét akkor, amikor az áruk értéke növekedett. Nos a valuta és az áru egyazon időben és együttesen nem nöhetnek és nem csökkenhetnek értékükben. Amikor az egyik emelkedik, a másiknak csökkennie kell.

Romániában a helyzet pontosan a fordítottja volt annak, ami Belgiumban és Lengyelországban történt. A stabilizált lejt az áruk értékének univerzális csökkenése lepte meg. Ha az áru értéke csökkent, természetesen emelkedett a pénz értéke, nemcsak Ro-

mániában, hanem az egész világon. Ha már most valaki az áruk értékcsökkenésének periódusában megpróbálna mesterségesen csökkenteni a pénz értékét is, körülbelül ugyanazt a hibát követné el, mint amelyet a belgák és lengyelek követtek el, akik komoly árat fizettek ezért a tévedésért.

Ezenfelül pedig, last not least — a lej stabilizálása egy kötelezettség válla lást is jelent, azokkal a külföldi pénzügyi körökkel szemben, amelyek a stabilizációs műveletet finanszírozták. Ezt a kötelezettséget egyoldalú elhatározással nem lehet felrugni. És ha egyébként a restabilizáció minden szempontból üdvös is volna, ez az egyetlen ok elegendő arra, — legalább egyelőre — hogy megakadályozza megvalósítását. Ha csak a kényszerűségek nem lesznek erősebbek a szerződéseknél.

Csendes beszélgetések a dolgozó nővel...

A nők, ha összefognának, megmutatnák a férfiaknak, hogy elsősorban „dolgozók”, és csak azután nők

Cluj-Kolozsvár, április 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dolgozó nő vagyok — ebbe a három szóba ütökik bele az ember uton-utfélen. — Dolgozó nő vagyok — mondják azt más-más féle formában, mindig más hanglejtéssel. Rá tarti büszkeséggel, méla szomorúsággal, pajtási jókedvvel. Mert dolgozó nő lehet valaki ambiciózus, tett-és tudásvágyból. Lehet valaki muszájból is dolgozó nő s egyuttal családfenntartó. Végül lehet valaki azért is dolgozó nő, mert ez divatos, mert ez modern és mert az olyan sikkes...

Néhány kolozsvári dolgozó nő közül elsősorban az

ügyvédkisasszonnyal beszélünk. Az ügyvédkisasszonnyal már a külsejében is megnyilvánul, hogy életét nem csupán öt órai teák, bridge-partik és hasonló földöntúli örömei töltik ki. Rendszerint férfias ingbluzt visel és foglalkozását megillető komolysággal közlekedik a törvényszék folyosóján.

— Szeretem mesterségemet, szeretem klienseimet. Szeretem főleg a kedves, együgyű, ostoba paraszt embereket. Aztán van ebben valami szép, szentimentális dolog is. Megvédeni az embereket, idegen sorsokat magunkénak

vallani és védeni, sokszor önzetlenül védeni... tüntetőket, tolvajokat, határ átlépőket, gyilkosokat, koldusokat, embereket, szegény, esett embereket... Védeni magasan szárnyaló beszédben, lendülettel, mindig valakit fölmenteni, megmenteni.

Az ügyvédkisasszony egészen belepirul, amikor mondja:

— Látja ez az egészből a legszebb, megmenteni az emberiséget...

— Na és hogy állunk az anyagiaknál?

— Ah mit! — legyint az ügyvédnő. — Az embernek vannak néha szép erkölcsi sikerei, az embert néha megdicsérik az újságok, de az anyagiak? A bélyegköltéséget alig lehet kihozni. Talán elég hogyha a helyzet ismertetésére csak annyit mondok: a kolozsvári ügyvédek nagyrésze milliósos. Ugyan is mindenkinek van legalább egy millió lej — kinnlevősége.

Miközben elismeréssel adózunk az ügyvédkisasszony szónoki tehetségének, már bucsuzunk is. A legközelebbi utunk az

orvosnőhöz

vezet. Ő az ügyvédkisasszonnyal ellentétben fehér köpenyben fogad. Mikor megmondom, hogy intervjut szeretnék tőle,

fürkészve néz végig rajtam. Nem szeretem az orvosok tekintetét. Valami felsőbb rendőrséget, valami ruhán keresztül való átlátást érzek bennük és gyerekes ijedséggel elterelem a szót magamról:

— Beszéljen valamit a foglalkozásáról, a magánéletéről, a szórakozásairól...

— Mint minden foglalkozás, úgy az enyém is megéri a gazdasági krízis nyomásait. Legutóbb egy parasztasszony kártyavetéssel akart fizetni a kezelésért. Egyébként úgy dolgozom, mint egy óramű. Reggel a klinikán. Dél előtt rendelék. Délután rendelék. A magánéletem? Van egy jó gramfonom és képzelje csak: banjozni tanulok. Nagyon szeretem a zenét. Egyetlen szenvedélyem van. A mozi. Látta a Shanghai Expresszt? Mit szól Marlenéhez? Még öt perc és a fehér orvosi köpeny mögül előbújik az asszony. A film, intelligens, érző, melegsívű orvosasszony.

A tanárnő

nem mond újságot. Elemséli, hogy saját maga tartja el az özvegy édesanyját, aki nyugdíjas. Csak az a baj, hogy az utóbbi időben a tanári fizetéseket és a nyugdíjakat egyformán utalják ki. Sokkal eredetibben nyilatkozik.

az újságíró...

— Hiába csak kis város ez a Kolozsvár. Itt még azt mondják, hogy egy nőből nem lehet jó riporter. És ami a legrosszabb: nem veszik komolyan a dolgozó nőt.

— És mit kellene tennünk, hogy azt az ostoba hiedelmet megváltoztassuk?

— Mit? Hát fogjunk össze nők és mutassuk meg nekik, hogy mi is érünk valamit. Ehhez azonban még kell egy dolog.

— Mi az? — kérdezem kíváncsian.

Az újságíró nő közelebb jön hozzám és diszkrétén a fülembe suttogja:

— A dolog a következő: a dolgozó nő elsősorban dolgozzon és csak azután legyen nő. Akkor minden rendben lesz. Hogy rendben lesz-e? Félek, hogy a férfiak ebben az esetben is elsősorban a nőt fogják keresni bennünk...

Jacobi Edith.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. A. Nagybánya. Francia diplomával is lehet Romániában ügyvédi gyakorlatot folytatni, de a diplomát nosztrifikálni kell.

I. R. Vulcan. A kereskedők tartozásait nem érinti a konverzió.

M. L. Petrozsjány és H. J. Nagyvárad. A rabbik vizsgáját április 5-i kezdettel tartják meg.

Panaít Istrati, Sziget. Romain Rolland lakhelye Lausanne. Ritkán tartózkodik otthon és leginkább az Unterwald nevű hegységben levő villájában tölti idejét. Jelenleg Moszkvában van. Így nehezen lehet megtudni állandó címét, de azt hisszük, hogy ha Lausanneba ír, úgy onnan továbbítani fogják levelét tartózkodási helyére.

B. V. Gyergyószentmiklós. A pápa zsidó könyvtárosának neve Fried Náfál. A vatikáni könyvtár héber osztályában dolgozik. Vallásos életet él, hísen közvetlenül a frankfurti jesivából került a vatikáni könyvtárba és mint havasmezői zsidó fiú is a legkonzervatívabb, a legvallásosabb zsidó nevelésben részesült. Néhány hónappal ezelőtt szülőfalujában volt, ahol az Uj Kelet munkatársának alkalmá volt vele személyesen beszélni és ebből a beszélgetésből is megállapította, hogy nemcsak vallásilag, de zsidó nemzeti szempontból is pozitív zsidó.

W. D. Medias. A Névtelen forradalmár című regény írója Berkovics Simon tényleg Zsadányból való és Zsadányi Simon néven ír. A Másik Ut című folyóirat bányai szerkesztője. Először halálra volt ítélve, majd tízevi kényszermunkára az általános sztrájk letörése után. Amnesztiával szabadult. Címe: Timisoara, Piata Scudier.

Véletlen. Sziget. Ahhoz, hogy kérdéseire válaszolhassunk és Önnek tanácsot szolgáltassunk, ismernünk kellene a körülményeket.

Többeknek. Érdeklődésükre közöljük, hogy az Uj Keletben hosszú időn keresztül megjelent „Vissza a háborúba?” hirdetés Benamy Sándor író nagyszerűnek ígérkező darabjának beharangozója. A darab egyébként még e szezonban színpadra kerül először Kolozsváron, majd a többi erdélyi színpadokon is.

Börtön

amely

Vasilescu Cariatát. A nemze

Bucuresti-Bukarest Kelet tudósítójától delmi miniszterium a képviselőházat, Mirto által 1930 és a parlament javaslatot, amely kurrenciát megabüntetéséről intékéri a kamarát, bizottsági vitáját, hogy az még a szesszióban megszeljes

A tisztességtelen büntetéséről szóló gós megszavazás zettségek kényes Franciaországgal, Lengyelországgal szerződéses egyará kötik ki azt, hogy eszközzel nyomja reskedelmi és ipar kötelezettséget v akadályozza az á megjelölését, stb. bizpttsága megf kért Vasilescu Cariatól. Ez azonban helyezkedett, hogy vnyjavaslata, me tervezte teljesen Mirto-féle javaslat j ezetre oszlik:

1. A tisztességtelen
2. Az árukilválas
3. A tiltott ker
4. A házalókeres

Mi az kurren

Vasilescu Carpen csupán a tisztességtelen részét kívánja. A javaslat elé irt denekelőtt is a tisztia fogalmát preciz különböző meghatá mind a mai napig definíciót találni kurrenciá fogalmá kérdéssel az 1925-ös cian is foglalkoztak viták után a követ állapodtak meg: „Tisztességtelen tekintendő minden ténykedés, amely téren ellentmondást szokásokkal”.

Ezt a meghatározó ipari tulajdonjog v vtség nemzetközi szakaszában. A Mir ségtelen konkurren kedéseknek a kö foglalkozik:

A tisztessé

1. Hamis reklám (sek). Minden olyan dás, amely félrevezetés vásárló közönségné vagy egy bizonyos k tévesztési eszközök nek, természetének hamis megjelölése, felhasználása, hamis hivatkozás.

Minden néven n fűszerár

KatZ és cégnél CLUJ, a ár

Telefon: 397.

Börtönbüntetést ir elő a tisztességtelen konkurrenciac elnyomásáról szóló törvényjavaslat, amelyet még ebben a parlamenti szesszióban megszavaznak

Vasilescu Carpen, iparügyi miniszter magáévá tette Mirto két év előtt elkészített törvényjavaslatát. A nemzetközi kereskedelmi egyezmények kötelezik a kormányt a javaslat sürgős megszavazására

Bucuresti-Bukarest, április 4. (Az Új Kelet tudósítójától). Az ipari és kereskedelmi minisztérium átiratban értesítette a képviselőházat, hogy magáévá teszi a Mirto által 1930 márciusában elkészített és a parlament elé terjesztett törvényjavaslatot, amely a tisztességtelen konkurrenciac megakadályozásáról és megbüntetéséről intézkedik. A minisztérium kéri a kamarát, hogy a törvénytervezet bizottsági vitáját azonnal kezdjék meg, hogy az még a jelenlegi parlamenti szesszióban megszavazható legyen.

Nemzetközi kötelezettséget teljesít a kormány

A tisztességtelen konkurrenciac megbüntetéséről szóló törvényjavaslat sürgős megszavazására nemzetközi kötelezettségek kényszerítik a kormányt. A Franciaországgal, Csehszlovákiával és Lengyelországgal kötött kereskedelmi szerződések egyaránt szigorú feltételként kötik ki azt, hogy a román állam minden eszközzel nyomja el a tisztességtelen kereskedelmi és ipari versenyt. A kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy megakadályozza az áruk eredetének hamis megjelölését, stb. A kormány gazdasági bizottsága megfelelő törvényjavaslatot kért Vasilescu Carpen iparügyi minisztertől. Ez azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy nincs szükség új törvényjavaslatra, mert Mirto két év előtti tervezete teljesen megfelel a célnak. A Mirto-féle javaslat a következő négy fejezetre oszlik:

1. A tisztességtelen verseny elnyomása.
2. Az árukiadás szabályozása.
3. A tiltott kereskedelem szankcionálása.
4. A házalókereskedelem szabályozása.

Mi az a „tisztességtelen konkurrenciac“

Vasilescu Carpen a törvényjavaslatnak csupán a tisztességtelen versenyre vonatkozó részét kívánja ezúttal megszavazni. A javaslat elé irt bevezetésben Mirto mindekelelt is a tisztességtelen konkurrenciac fogalmát precizirozza. A szakértők különböző meghatározásokat javasoltak, mind a mai napig azonban nem sikerült definíciót találni a tisztességtelen konkurrenciac fogalmának körülírására. A kérdéssel az 1925-ös nemzetközi konferencián is foglalkoztak. Éles és hosszantartó viták után a következő meghatározásban állapodtak meg:

„Tisztességtelen versenyténykedésnek tekintendő minden olyan konkurrenciaciós ténykedés, amely ipari és kereskedelmi téren ellentmondásban áll a tisztességes szokásokkal“.

Ezt a meghatározást be is iktatták az ipari tulajdonjog védelmére alakult szövetség nemzetközi egyezményének 10-ik szakaszában. A Mirto-tervezet a tisztességtelen konkurrenciaciához tartozó ténykedéseknek a következő kategóriáival foglalkozik:

- A tisztességtelen verseny esetei
1. Hamis reklám (megtévesztő hirdetések). Minden olyan természetű ténykedés, amely félrevezetés által vezet be a vásárló közönségnél egy bizonyos árut, vagy egy bizonyos kereskedőt. Ilyen meg tévesztési eszközök: az áru minőségének, természetének, tulajdonságainak hamis megjelölése, hamis bizonyítványok felhasználása, hamis jótállásokra való hivatkozás.

2. Az áru eredetének hamis megjelölése.

3. A konkurrenciac személyének, üzletének és áruinak megrágalmazása, hamis állítások terjesztése révén.

4. Megtévesztés. Olyan ténykedés, amely alkalmas arra, hogy a közönség ezáltal összetéveszzen valakit a konkurrenciac személyével, üzletével, vagy áruival.

5. A konkurrenciac alkalmazottainak elcsábítása. Ezeknek rávétele arra, hogy üzleti titkokat áruljanak el és szerződés szerű kötelezettségeiket megszegjék.

A szankciók

Ez a felsorolás nem kizárólagos. A kormány hajlandó lesz a javaslat parlamenti vitája során minden elképzelhető tisztességtelen versenyesetet a törvénytervezetbe beiktatni. A törvény által kö-

vetett cél a következőkben volna összefoglalható: 1. A visszaélések és jogsértések megszüntetése. 2. Kártérítés. 3. A visszaélések és jogsértések megtorlása. A törvényjavaslat lényeges újítása az, hogy módot ad a különböző kereskedelmi és ipari testületeknek, hogy a tisztességtelen konkurrenciac eseteiben az igazságszolgáltatáshoz forduljanak. Minthogy a törvényben teljes lehetetlenség előrelátni azt, hogy a tisztességtelen konkurrenciacnak milyen esetei adódhatnak elő, hiszen ennek lehetőségei a kereskedelmi élet fejlődésével ugyszólván nap-nap után változnak, a bíróság megítélésére bizza a törvény annak megítélését, hogy a vádlott kimerítette-e ténykedésével a tisztességtelen konkurrenciac kritériumait.

Az iskolában

gyermekait fokozott mértékben fenyegeti a fertőzés veszélye. Gondoljon rá, hogy védelmet nyújtanak a

Panflavin-pasztilák

Büntetésképpen megszüntetési és kártérítési kereset indítására jogosítja fel a törvény a károsultat, ha a tisztességtelen konkurrenciac nem az alábbi esetekre vonatkozott: hamis hirdetések, az eredet hamis megjelölése, a konkurrenciac rágal-mazása, alkalmazottainak korrumpálása, gyártási titkok, vagy kereskedői titkok megsértése, a közönség meg tévesztése. Ezekre az esetekre a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége büntönbüntetés bevezetését kérte az iparügyi minisztériumtól, amely ezt az álláspontot magáévá is tette. A törvényjavaslat egyébként is a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének közreműködésével készült el és szigorú alkalmazása esetén kétségkívül hozzá fog járulni a romániai kereskedelmi és ipari élet purifikálásához.

Japan a népszövetségi ülészak legközelebbi ülésén már nem is fogja magát képviseltetni?

London, április 4. Mandzsuriában a kínai bandák Északnyugat felé menekülnek a japánok elől. Csan-Csun környékén a harcokat befejezték. Egyidejűleg Mandzsuriába tisztviselők és rendőrök érkeztek Japánból közszolgálatbalépés céljából. Az első többszáz főnyi csoportot rövidesen ujjabbak követik.

Sokkal nyugtalanítóbb ennél az a jelentés, mely szerint lehetségesnek tartják, hogy a japán-kínai tárgyalások addig húzódnak el Sanghaiban, míg ujjabb ellentéteskedések kitörésére sor kerül. Ezzel kapcsolatban moszkvai kormány

lapok szerint Japan a legközelebbi népszövetségi ülészakon már nem fogja magát képviseltetni és ki is fog lépni a Népszövetségből, mert a távolkeleti népszövetségi politika szöges ellentétben áll a japán érdekekkel.

Baldwin: „A nemzeti kormánynak addig kell helyén maradnia Angliában, míg a gazdasági élet prosperitása helyreáll“

London, április 4. A költségvetési helyzet konszolidálódása folytán a font tovább szilárdul.

Londoni bankkörökben valószínűnek tartják, hogy az angol valuta stabilizálása 4 dolláros alapon fog megtörténni. Egyidejű jelentés szerint Angliának amerikai kölcsönéből még 20 mil-

lió dolláros részlete áll fenn. Az egész kölcsönösszeg 200 millió dollár volt s a különbözetet Anglia időelőtt visszafizette a hitelezőknek. Egyidejűleg az angol kormány a tulzott külföldi tőkebeáramlás ellen kénytelen védekezni s korlátokat állít a felesleges külföldi tőkék beözönlése elé.

Konzervatív körökben feltűnést keltett Baldwinnak, a gazdasági helyzettel kapcsolatos ama nyilatkozata, hogy a nemzeti kormánynak mindaddig uralmon kell maradnia Angliában, míg az angol gazdasági élet prosperitása helyreáll s a munkanélküliség normális arányokra zsugorodik össze.

A német extrónörökös Hitler miatt megszegte a becsületszavát

Az extrónörökös nyilatkozata szerint a második menetben Hitlernek kell győzni az elnökválasztáson

Berlin, április 4. A volt német trónörökös Hitler megválasztása érdekében tegnap nyilatkozatot tett közzé, amelyben hangsúlyozza, hogy a második választási menetnek a harzburgi front szilárdságát

kell dokumentálni. A volt német trónörökös szerint a birodalmi elnökválasztás második menetéből Hitlernek kell győzelmesen kikerülni.

A Kronprinz hangoztatta azt is, hogy a

semlegesség inkompatibilis a harzburgi fronttal, miért is az elnökválasztásban a nemzeti pártoknak aktíven kell résztvenniük.

A német trónörökös eme legujabb nyilatkozatával kapcsolatban a Berliner Tageblattban érdekes nyilatkozat jelent meg. A tekintélyes nagy lap megállapítja, hogy a német trónörökös annakidején, amikor megengedték Németországba való visszatérését, Stresemannak becsületszavát adta arra, hogy semmiféle politikai akcióban nem fog résztvenni. A fenti nyilatkozattal a Kronprinz megszegte becsületszavát, mert aktívan avatkozott bele a német politikai életbe.

A Berliner Tageblatt leleplezése a demokratikus német közvéleményben nagy visszhangot keltett.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉBŐL
HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Butoraink 40 százalékkal olcsóbbak tavaszi nagy

butorkiállításunkon

Transilvania Memorandumul (Unió-u) 1.

Legjobb és legmodernebb típusok!

Komplett diógyöcker ebédli Lei 24.000
Exotia furniros komplett háló Lei 14.000
Massziv hálószobák Lei 8.500

של פסח

Minden néven nevezendő של פסח fűszeráru kapható

Katz és Bernát

cégnél CLUJ, a legolcsóbb napi áron

Telefon: 397. Telefon: 397.

ZSIDÓ VILÁG

Prof. Boris Schatz

Röviden jelentette az Uj Kelet, hogy Boris Schatz, a jeruzsálemi „Bezelel” képzőművészeti iskola alapítója és igazgatója, 65 éves korában, Newyorkban meghalt.

Boris Schatz a zsidó reneszanszmozgalom egyik legjelentősebb alakja szállott sirba. Ő volt az, aki a politikai cionizmus megindulásával egyidejűleg a zsidó művészet rekonstrukciójának alapjait mevetette és 1906-ban, amikor a zsidó országépítés még az első kezdet nehézségeivel küzdött — Jeruzsálemben megalapozta a Bezelel intézményét, amely kiindulása volt annak a zsidó művészetnek, amely a galuth minden salakjától mentesen, a maga eredetiségében és tisztaságában a zsidó néplelek hamisítatlan és igaz kifejezője és amely jóval megelőzve a politikai és a szélesebb kulturális centrum kiépítését, a zsidó művészet tényleges központjává nőtte ki magát.

Ezen keresztl, nagy egyéni áldozatokkal küzdött a Bezelel-iskola és a Bezelel-múzeum fentartásáért. Financzíálásokból több ízben kényszerült arra, hogy átmenetileg felfüggesse a vezetése alatt álló intézmények működését. Ezek a nehézségek azonban nem tántorították meg, hősiesnek mondható küzdelmében. Amerikába utazott, hogy előteremtse a Bezelel működésének anyagi feltételeit. Most is ebből a célból tartózkodott Newyorkban és ezen a küzdelmes uton érte utól a halál.

A newyorki zsidóság elhatározta, hogy Boris Schatz tetemét Palesztinába fogja szállítani, hogy annak az országnak a földjébe helyezzeék örök nyugodalomba, amely ország felvirágoztatásának adta életét.

Boris Schatz 1867 december 23-án született Oroszországban. Szegény zsidó tanító gyermeke volt és már fiatal éveiben megismerkedett az élet küzdelmeivel, amikor a vilnai festőiskola növendéke volt 1890-től 1896-ig Párizsban folytatva művészi tanulmányait, mestere Antokolskii, a híres zsidó szobrász támogatása mellett. 1896-ban Szófiába hívták meg, ahol az Akadémia egyik alapító tagja volt és mint a királyi udvar szobrásza monumentális műveivel díszítette az ifjú Bulgária fővárosát.

Amikor Herzlrel megindult a cionista mozgalom, Boris Schatz lelkesedéssel szegődött melléje. 1906-ban Jeruzsálembé utazott és megalapította a Bezelel, később pedig a Bezelel mellett felállított múzeumot 6000 festmény nyel, szoborral, stb. 1914-ben, 1926-ban és 1930-ban Amerikába utazott, hogy a Bezelel fentartásának anyagi eszközeit előteremtse.

Ezenkívül maga is rengeteg alkotással gazdagította a zsidó művészetet. Szobrai, reliefjei és portréi mind remekművek. Több festménye és díszítési műve maradt még hátra. Művei többszörösen nyertek magas prémiumokat és Európa és Amerika múzeumaiban állanak most. Leghíresebb szobrát „Matitjahu Makkabi”, a hős főpapról készítette.

Dekoratív művészettel is foglalkozott. Többszörös kitüntetésre részesült II. Miklós orosz cártól, legutóbb pedig a francia kormány tüntette ki az Akadémia tiszti címével.

Michelangelo új életregénye

Ifj. Hegedüs Sándor: A hallhatatlan Itália c. művében minden korok legnagyobb alakjának érdekes, izgalmas életregényét adja. 72 lej Lepagenál Kolozsvár.

Clive Brook, Miriam Hopkins, Kay Francis

a Szinkór Mozgóban **Az utolsó éjszaka** szerdától

A Népszövetség mandátumbizottsága június szessziójában tárgyalja a Palesztina-kérdést. A Zsidó Távirati Iroda értesülései szerint a Népszövetség mandátumbizottsága 1932 június 6-án kezdődő szessziójában fogja tárgyalás alá venni az angol kormány jelentését Palesztinának 1931. évi közigazgatásáról. Ugyanekkor fogja tárgyalni a Jewish Agency memorandumait is.

Ujabb könnyítések a palesztinai bevándorlásban. Megírta az Uj Kelet, hogy a palesztinai kormány lényegesen megkönnyítette a zsidó közép- és kelet-európai bevándorlását. Most arról értesülünk, hogy a kormány a cionista exekutívó intervenciójára újabb kisebb könnyítéseket engedélyezett a zsidó bevándorlókra, amelyek főképpen a palesztinai munkások hozzátartozóira és az oroszországi rabbikra vonatkoznak.

Egy hatalmas örökség. A napokban elhunyt Londonban Sir Thomas Lipton, aki 50 millió frankos örökséget hagyott hátra, amelyből kilencmilliót a szegény

anyák és gyermekek segélyezésére hagyta tékolt végrendeletében. Az angol pénzügy 20 millió 250 ezer frankot inkasszál be örökségi taxa gyanánt.

Einstein beszéde a los-angelesi Keren Kajemeth-meetingen. Einstein Albert profeszor nagyszabású beszédet tartott Los-Angelesben a Keren Kajemeth-meetingen, amelyben rámutatott arra, hogy a zsidók és az arabok békében élhetnek Palesztinában, anélkül, hogy egymás utjait kereszteznék. Ezen a rendezvényen indult meg az Ussiskin által javasolt öt éves palesztinai földvásárlási terv akciója a Keren Kajemeth részéről. Ez Einstein kifejezett kívánságára történt és ki is jelentette, hogy az ő jelenléte egy cionista rendezvényen hasztalan vendégség volna, ha azon semmi konkrétum nem történne a palesztinai országépítés irányában. A banketten egy okmányt nyújtottak át Einsteinnak — aki március 14-én ünnepelte 53 születésnapját —, amely 2000 fa beültetését igazolta a palesztinai Einstein-erdőbe, amelyet három évvel ezelőtt Einstein ötvenedik születésnapja alkalmából kezdtek plántálni.

KÖZGAZDASÁG

Alkotmányellenesnek minősítették a legfőbb gazdasági tanácsot

Bucuresti-Bukarest, április 4. A legfőbb törvényellenőrző tanács már vizsgálta a kormányhoz a legfőbb gazdasági tanács felállításáról szóló törvényjavaslatot. Az Adeverul értesülései szerint a tanácsnak alkotmányjogi szempontból észrevételei vannak a javaslatl szemben. Azt a pontot, mely szerint minden egyes gazdasági jellegű törvényhez vagy rendelethez a gazdasági tanács előzetes hozzájárulása szükséges, a miniszteri felelősségről szóló elvbe ütközőnek találták, ugyszintén azt a részt is, amely a parlament kezdeményezéséből beterjesztett törvényjavaslatoknál is a gazdasági tanács avizóját nélkülözhetetlennek mondja ki, mert ez a parlament szuverenitását is sérti.

Itt említjük meg, hogy április 16-17-én Bukarestben tartják meg az agrárszindikátusok nemzetközli kongresszusát, amelyen Románian kívül Jugoszlávia Magyarország és Bulgária küldöttei vesznek részt. A kongresszuson a négy állam agrártermékeinek értékesítésére szervezetet akarnak létesíteni, továbbá határozni fognak

azon módok felett, amellyel védekezni fognak a szovjet gabona dumpingja ellen.

Coty London közelében épített illatszergyárat. Londonból jelentik: Coty az angol fővároshoz közel eső Brentford közelében nagy kiterjedésű telken illatszergyárat épített. Az építményt hatalmas virággyakok fogják körülvenni, amelyre a gyártás nyersanyagát szolgáltatni fogják. A nagy üzem kétezer munkást fog foglalkoztatni. Egy csoport munkásnót és munkást Franciaországba vittek ki, akik a francia Coty-gyárakban elsajátítják az illatszerekészítés titkait.

AZ AKADEMITH BARISSZIA ma este pontosan 9 órai kezdettel a Diákmenza termében gyűlést tart. Előadó: Salamon László „A zsidó profécia” címmel.

Cionista dienst. Szerda este kilenc órakor a City kávéház különtermében tartja meg heti dienstjét a Zs. N. Sz. helyicsoportja, amelynek keretében dr. Fenichel József tart előadást.

Alig van könyv, mely nélkülözhetlenebb lenne, mint egy lexikon. De egy komplett lexikon eddig nehéz ezrekbe került s így csak igen kevesen szerezhették meg maguknak. Ezen a nehézségen segített a Génius könyvkiadó, egykötetes komplett magyar lexikonával. A

GENIUS KIS LEXIKONA

800 képpel, 64 műmelléklettel, 1615 oldalnyi terjedelemben a tudásnak egész tárházát nyújtja s miután egészen új kiadás, az intelligens olvasó megtalálja benne mindazt, amire olvasmányai és a gyakorlati életben szüksége van. S ami a legfontosabb, a „Génius Kis Lexikon”-át mindenki megveheti, mert az olvasó propaganda kiadása füzve csak

180 lej, és vászonkötésben, dus aranyozással 210 lej. Rendelje meg még ma, mert kevés példány van és elfogy.

Megrendelhető az UJ KELET könyvostályában

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, április 5.

Bukarest, 13: Grammofónhangverseny. 13.15: Hírek, időjelzés. 14: Grammofónhangverseny. 18: Rádiózenekar. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Rádiózenekar folytatása. 20: Rádiógyetem: Irodalmi és nyelvészeti előadás. 20.40: Grammofónhangverseny. 21: Massenet: Manon opera, utána gépzene, majd hírek.

Budapest, 13.05: Rádió házikvintett hangversenye, közben hírek, időjelzés. 17: Asszonyok tanácsadója. 18: Farkas Jenő cigányzenekarával hangverseny. 19: „Milyen ember az igazi újságíró” Tóth László dr. előadása. 19.30: Emlékkönyv kövvetítés. 20.40: Négy-, három- és kétzongorás hangverseny, utána időjelzés, majd Sovánka Nándor cigányzenekarával hangverseny.

Bécs, 12.30: Cerda-négyes. 13.40: Schubert dalok grammofónon. 16.40: Haydn- és Mozart-dalok és áriák. 71: Csillagászati előadás. 17.15: Barkácsolás. 17.45: Geiger-zenekar, zenei miniatűrök. 18.55: Természetes keltetés és csibenevelés. 19.35: Torna. 20.05: Haydn: A teremtés, oratórium. 23.10: Gaudriot-jazz.

— Alhir Vilmos excsászár szökéséről. Amszterdamból jelentik: Pénteken reggel a nagy amerikai és franciaországi világlapokban az a hír jelent meg, hogy Vilmos excsászár elhagyta Hollandiát és visszatért Németországba. E jelentések alapján tömegesen érkeztek a kérdések a holland kormányhoz és a hollandiai lapokhoz is, de néhány perc múlva már hivatalosan megcáfolták a hírt és megállapították, hogy az excsászár Doornban tartózkodik és ottani kastélyát már hetek óta nem hagyta el. Bizonyosra veszik, hogy az excsászár szökéséről szóló jelentés egyes lapok áprilisi tréfája volt.

— Csak Ausztráliában és Újzélndban javult a munkapiac helyzete. Genfből jelentik: A nemzetközli munkaügyi hivatal közlése szerint az utóbbi három hónap alatt csak Ausztráliában és Újzélndban javult keveset a munkapiac helyzete. Az egy évvel ezelőtti számokhoz képest a munkanélküliség csak Lengyelországban csökkent, a többi összes statisztikával rendelkező álamokban nőtt.

Könyvostályunkat átszervezzük

Ezért a raktáron levő könyveket olvasón kiürítjük:

Német nyelvű könyvek:	150 lej
Nathan Asch: Der 22. August (Gyönyörű vászonkötésben)	150
Ludwig Lewisohn: Gegen den Strom (vászonkötésben)	180
Max Nordau: Erinnerung an Mendele Moicher Sfurim: Schloimale	180
Leopold Hichler: Moses Mautner und Sein Sohn	90
Perez: Adam und Eva novellák	90
Jakob Klatzkin: Krisis und Ausscheidung köve	60
Heinrich Margulies: Kritik des Zionismus I. II. kötet	40
Kreppel: Judentum und Judentum von heute	300
Roth: Hiob (gyönyörű vászonkötésben)	180
Buber: Die Jüdische Bewegung I. II. köve	150
Josef Kastein: Sabbatai Zewi	150
Otto Abeles: Die Genesung (Gedichte) köve	30
Sippurim Prager Sammlung: Jüdischer Legenden köve	120
Gottlieb: Rabbinsche Legenden diszkötés	100
Edmond Fleg: Mosesdiszkötés	140
Mendele Moicher Sfurim: Die Mähre finom kötés	100
Fromer: Der Organismus des Judentums	50
Sammlung preisgekrönter Märchen und Sagen, köve, 18 képpel	120
Weltsch: Zionistische Politik	40
Dr. Simon Ahron: Eines Juden Roman in Rumänien	15
Szállítjuk utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (postabélyegben is.)	

Löbl Salamon hitköz Gluzer Samu szabó, I kereskedő, Szinetár, ház tulajdonosa, Kep özv. Hirschné, özv. Mondné 76 éves matrone és özv. Hubertné fön délután az épüle még butorakkal az árvizkárosulak és csahelyezkedtek el ismer naiknál. A ház össze miatt tüzet okozott, lokalizáltak.

Végig az Árpád u mosmenti házakat Dézsma-uccában özetes háza beomlott. Intézet szuterén műborította el. A Zsidó helyiségeibe talajviz másik felén a Gelucákát előntötte a v lakkók eszeveszetter saikból. A színház transzformátor viz uccában a 28. szög gyermekokcsigváran yes ár. A Malom-Liebermann-féle f te a viz. A tanítók

A Körös

Oradea-Nagyvárad Kelet tudósítójától van esztendő óta mint az idén. Szó vize rohamos gy kezdett és a késő parton fekvő külte A borzalmas ár, m vasokból messzeh Nagyváradra és N ságra, jégdaraboka kat, háztetőket, bu gyermekbölcsöket állhatatlan erővel óra után a Körös kilépett medréről. öntött el és

egynegyed óra kilométeres körz másfél méter A rendőrség, cser az utászrezed szal szélyezett terület részekben az éjsz mentési munkálat velencében az em menekültek házaik csak a szerenc szönhető, hogy csapás nem

Váravelencén há a part mentén lak vesztek. Hasonló puszt Sonnenwirt, Keszi telepeken, ahol szes pincék meg szintes vityillókba tömeg állott. A gédlettel lakoltat járatok alakultak előntő vizen. A lakoltott munk viz. Az éjszaka

Dávid

a szegény zsidó bankár életének 1861 bukásáig regénye egyike gyobb si Ára fi Ára k Kaptható az U

Vámbery:

magyar-török ő lej Lepagenál C vétellel. Kérjen u

Megkezdődött a tavaszi ruhák olcsó tisztítása és festése az „UNIO”-nál

Ejfel után alábbhagyott az árviz Kolozsváron

(Első oldali cikkünk folytatása)

Löbl Salamon hitközségi alkalmazott, Gluzer Samu szabó, Itzkovits ócskaruha-kereskedő, Szinetár, a Ferdinand kávéház tulajdonosa, Kepech Samu ügynök, öz. Hirschné, öz. Mészárosné, öz. Zsigmondné 76 éves matróna, öz. Friedman és öz. Hubertné költöztek ki hét-nyolc óra körül az épületből. Hétfőn este még butorokkal az udvaron állottak az árvizkárosulak és csak az esti órákban helyezkedtek el ismerőseiknél és rokonjaiknál. A ház összeomlása rövidzárlat miatt tüzet okozott, amelyet a tűzoltók lokalizáltak.

Végig az Árpád uccán az összes Szamosmenti házakat kilakoltatták. A Dézsma-uccában öz. Friedné földszintes háza beomlott. A Czink kelmefestő intézet szuterén műhelyeit méteres víz borította el. A Zsidó kórház szuterén helyiségeibe talajvíz hatolt be. A város másik felén a Gelu és Tamás János utcákat elöntötte a víz. Este 9 órakor a lakók eszeveszetten menekültek lakásaikból. A színház mellett villanytranszformátor víz alatt áll. A Malom-uccában a 28. szám alatt a Kendefi gyermekköcsiggyárát öntötte el a szennyvíz. A Malom-ucca 8. szám alatt a Liebermann-féle fűszermalmot elöntötte a víz. A tanítóképző intézet leányin-

ternátusába is behatolt az ár, mely a Fellegvári utat is elöntötte. A sétátéren magas víz áll. A sporttelepet félig elöntötte az árviz. Tartani lehet attól, hogy a Szamos áttöri a nagy gátat és ez esetben a Malom árkon keresztül Kolozsvár belterületeit is a legnagyobb veszély fenyegeti.

Az éjjeli órákban csökkent a veszedelem

Lapzártakor: A Nádás és a Szamos áradása éjjeltájban csökkent. A Perry-gyár mögött, a Nádás partján egy házban hat tagú család bennszorult. Este féltizenegykor Soriban csendőrkapitány tűzoltókirendeltséggel vonult a helyszínére. Lapzártáig a hat ember sorsáról nem kaptunk jelentést. Az Irisz-gyár mögött hasonló veszély fenyeget két proletárcsaládot, ahol a víz a házakban a plafont mossa. A Vágóhid-téri hidon a közlekedést beszüntették. A vármegyeháza az éjjeli órákban kapott jelentést arról, hogy az árviz meggyezerte apad és tizenkét óra után minden valószínűség szerint Kolozsváron is bekövetkezik az apadás.

Kolozsvár lakossága az egész napon át páni izgalomban figyelte az egyre növekvő árvizveszedelmet és még jóval éjjel után is nagy embercsoportok figyelték a hidakon az egyre növekvő Szamos hőmpölygő áradatát.

A Körös áradása miatt 60 ház összeomlik Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, április 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nagyváradon hatvan esztendő óta olyan árviz nem volt, mint az idén. Szombaton este a Körös vize rohamos gyorsasággal növekedni kezdett és a késő esti órákban a Körös parton fekvő külterli telepeket elöntötte. A borzalmas ár, mely a biharmegyei havasokból messzehangzó robajjal tört Nagyváradra és Nagyvárad körüli síkságra, jégdarabokat, gerendákat, deszkákat, háztetőket, butorokat, állati hullákat, gyermekbölcsőket sodor magával. Ellenállhatatlan erővel tombolt a víz, míg tíz óra után a Körös egyszerre két helyen kilépett medréből. A telepeken házakat öntött el és

egy negyed óra leforgása alatt négy kilométeres körzetben minden ház másfél méteres víz alatt állott.

A rendőrség, csendőrség, tűzoltóság és az utászrezd szakaszai kivonultak a veszélyeztetett területekre. A külterli városrészekben az éjszakai órákban minden mentési munkát lehetetlen volt. Váradelencében az emberek kétségbeesetten menekültek házaikból és

csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a borzalmas elemi csapás nem kívánt emberéletet.

Váradelencén házak omlottak össze és a part mentén lakó családok butorai odavesztek.

Hasonló pusztítást végzett az ár a Sonnenwirt, Kesztyűs, Bálint és Katona-telepeken, ahol pillanatok alatt az összes pincék megteltek vízzel és a földszintes vityillókban métermagasságu víztömeg állott. A családokat hatósági segédlettel lakoltatták ki. Rövidesen csónakjártok alakultak ki, az uccákat magasan elöntő vizen. A Pogány-telepen több kilakoltatott munkásházat magával vitt a víz. Az éjszaka folyamán egyre növekvő

ár Váradelencéről a Kolozsvári uccára is átcsapott.

Dr. Petric alpolgármester és Savu mérnök autóján járták be az ártól elöntött területeket. Vasárnap délelőtt az árviz még mindig borzalmas méreteket tombolt.

Hatvan ház omlott össze és legalább ezer család maradt fedél nélkül. Az árvíznek vasárnap délig három halottja volt.

Óriási károkat okozott az árviz a különböző ipartelepeken. A vízműveket az ár teljesen elöntötte. A régi vízműveket leállították. Az Esta vegyészeti gyár, a Helga tejüzem, a nagyváradai éthergyár, a kis hídfele melletti házak és kisebb ipartelepek, a Bolduch Jakab és Balogh-féle halraktár víz alatt állanak. Utóbbi cégnek halászbárkái és halraktárait magával sodorta a víz. A cég kára félmillió lej. Fűzés és Fazekas-telepeken hatvan család maradt fedél nélkül.

A vízművek körül valóságos tenger képződött. Az utászszázalaj katonái homokzsákokkal védik a vízmű épületét az árviz ellen.

Biharmegye területén az árviz mindennél borzalmas pusztításokat végez.

Feketető község víz alatt van.

A lakosságot kilakoltatták. Csucsán hétfőn reggel 180 centiméter magas vizet jelentettek. Románisztentmiklóson a Körös két helyen áttörte a gátat. Tamásda mellett a vasuti hidat elvitte a víz és a védőgátat áttörte. Komlógyéresen nyolc van ház víz alatt áll.

Kisjenő és Telegd között úgy az országút, mint a vasutvonal víz alatt van. Szohodol községet elöntötte az árviz. Belényesen a víz két helyen elmosta a vasuti töltést.

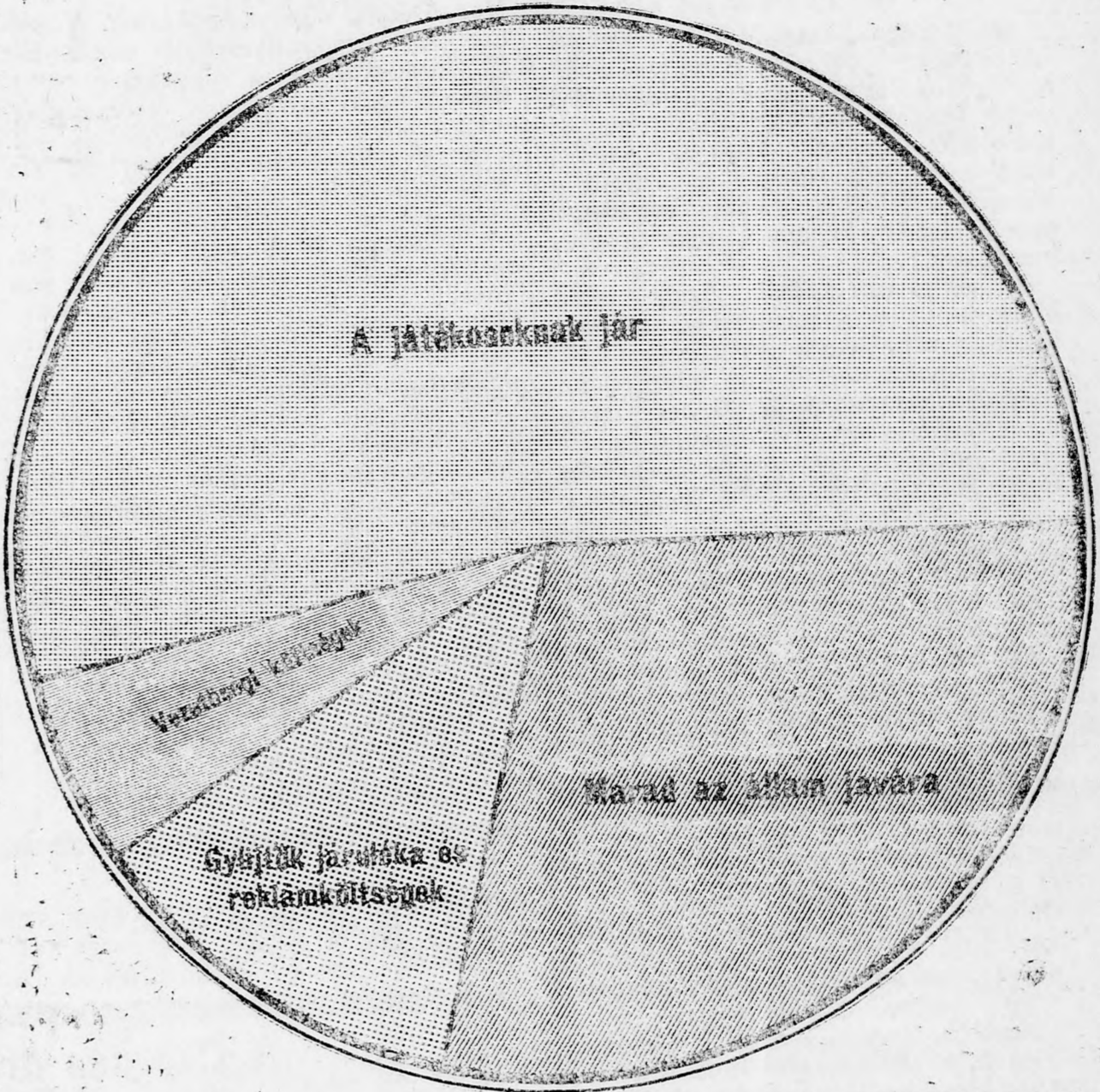
Teke, Hollós, Solymi községek teljesen elszakadtak egymástól, mert úgy az utak, mint a vasutvonal víz alatt van. A vasuti összeköttetés szünetel. Székelyhid és Szilágyssomlyó között a vonat nem közlekedik. Nagyfalva és Széplak között a Berettyó hidját elvitte a víz.

Telegden a fakitermelő vállalatok telkeiről ötszáz vagon fát magával sodort a víz.

A vaskői főszolgabíró jelentése szerint az állomásról nem lehetett elindítani a vonatot. Élesden az állomás épületét a községtől teljesen elzárta az árviz. Bihar megye összes községei víz alatt vannak és mindenünnen kétségbeesetten kérnek a nagyváradai prefekturától katonai segítséget.

Nagyváradon az árviz hétfőn délután apadni kezdett, de a borzalmas víztömeg nem vonult vissza medrébe. Amennyiben a havasokban az olvadás folytatódik, Nagyváradot borzalmas árvizveszedelem fenyegeti.

REGIA PUBLICA COMERCIALA
LOTERIA DE STAT
Milyen arányban oszlik el a sorsjegyek eladásából befolyt összeg.

Víz alá került Dés városa

Dej-Dés, április 4. (Az Uj Kelet tud.) A Szamis áradása Désen szombaton este kezdődött, de akkor még senki nem gondolt arra a borzalmas veszedelemre, mely az éjszaka folyamán a városban bekövetkezett. Éjjel tizenkét óra tájban a Szamos és a Szajka-patak szinte egyidőben áradtak ki és elöntötték a város mélyebb fekvésű uccáit.

Alig egy óra leforgása alatt fél-méteres víz alatt állottak a Zápolya, Bánffy, Rózsa, Bocskay, Kodor s Vas ut uccák és az Óvartér.

A város felét borította el tehát az ár, mely nem kimélt semmit és hatalmas erővel vitt magával butorokat, állatokat és mindent, amit utjában talált. A földszintes épületeket a víz percek alatt öntötte el és az áradás az álmukból zavarta fel az embereket.

Az alarimirzott lakosság az egész éjszakai páni rettegésben töltötte el. A váratlan árviz miatt senki sem gondolhatott arra, hogy ingóságait az árvizből kimentesse.

A földszintes házak lakói a padlásokra vitték fel értékeiket és ott töltötték az éjszakát.

A hatóságok birtokba vették a városban található összes csónakokat és az egyes uccákban az egy méternél is magasabb vizen közlekedve közelítették meg az árvizkárosultakat.

Vasárnap reggel rendes csónakközlekedés alakult ki az elöntött városrészekben.

A lakosság élelmezése, természetesen rendkívül hiányosan, szintén csónakok segítségével történt. Az egész városban hihetetlen pánikban várták, hogy a Szamos vize visszahúzódjék, ez azonban csak a késő délutáni órákban következett be.

A borzalmas sebességgel rohanó árban emberek hulláját látták tovoragadni. Egyetlen emberi testet sem sikerült a hullámokból kifogni és a hatóságok még nem állapították meg, hogy kik estek a borzalmas elemi csapás áldozataul.

Vasárnap délután a víz visszahúzódott és este már ismét medrében hőmpölygött. A várost fél méteres iszaptenger borította. Hétfőn az árvizveszedelem nem növekedett és a lakosság már-már megnyugodott.

Délután három órakor azonban

ujabb vizek dagasztották meg a Szamosot. A víztömeg borzalmas robajjal ismét a városra zudult.

A város uccáin barna, zavaros víztömeg kavargott. A percről-percre növekedő víz meghaladta az egymétert.

Két malmot és egy házat vitt el magával a borzalmas áradás

és a vízben állati hullák, az elöntött házakból kisodort butorok usznak tova. A város lakossága életveszedelemben forog. Az elöntött uccák házaiból nem lehet az embereket kimenteni a víztömeg miatt, s a gyengébben épített épületeket az összeomlás veszélye fenyegeti.

Az árviz egyébként Déset teljesen elzárta a külvilágtól.

Dés és Szamosujvár között tíz kilométeres távolságban elmosta a vasuti töltést a víz.

Ezen az utvonalon az ár tíz hidat ragadott magával. Zsibó és Dés között 15-20 kilométeres területen valóságos tenger ré vált a határ s a zugó víztömegekből csak itt-ott emelkedik ki a vasuti töltés és az uttest emelkedettebb pontjai. Dés sem Zsibó, sem pedig Kolozsvár felé nem megközelíthető. A hatóságok telefonon hívták fel a környező városok lakosságának, segílyt nyujtsanak a város lakosságának, melyet a hatalmas víztömeg egzisztenciájában fenyeget.

Nagyon sok áruaktár került víz alá és az árviz több üzlethelyiségből kiment a víz.

Mikor e sorokat írjuk, Désen teljes a pánik és az elöntött uccák lakói katasztrófától tartanak.

של פסח
fűszerárak
engrosban és detailban
kapható
Léb fivérek
c-agné! CLUJ

Dávid Golder

A nagyeny zsidófiából lett nagyvilági bankár életének regénye fölemelkedés és bukásig. Irene Nemirovskaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobbsikerű könyveinek
Ára fűzve 136 lej.
Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvüzletében

Vámbéry: A magyarság bölcsőjénél,

magyar-török összehasonlító szótárral 78 lej Lepageán Cluj. Vidékre postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket.

Máramarososi galeria,

vagy:

az árnyoldalon tul...

Máramarossziget, április 4.

Azt mondják, hogy Máramarossziget egy nagy nyomortanya. A zsidóságot illetőleg tizenhétmilliónak a perifériája. Azt is mondják, hogy a máramarosi zsidó nem zugalódk. Nem gubózik be, mint a többi paraszt, hogy szidja a hideget, a telet, a nyarat, kormányt, meg az Istent, hanem — nyomorog és imádkozik.

És sokan úgy tudják, hogy tehet ségek innen nem kerülnek ki. Itt szomorúság van, már a csecsebabá is, — ahogy megszületett — egy mosolytalan koravén, szomorú zsidó. Akiben van is a tehetségnek egy-egy szikrája, a kétségbeesztő környezet és a nélkülözés ahogy leszopja róla a húst, úgy alszik is ki a tehetség szikrája.

Pedig a máramarosi zsidók szépszámban vannak. Abessziniától Zanzibárig, végig az egész földtekén az idegenlégió és a börtönök kivételével, mindenütt találkozik a máramarosi zsidóval. Megvan vagy egy negyedmillió. Egyötöde itthon, a többi idegenbe szakadt.

Meg akarjuk változtatni a közvéleménynek a máramarosi zsidóságról alkotott felfogását. Be akarjuk mutatni az árnyoldalon tul a másikat, mely derűs és figyelemreméltó.

Borszá heccok, kilengések, csempészbotrányok és inszcenálások helyett hadd szóljon néha-néha a máramarosi krónika azokról a zsidó fiukról, akik elszakadtak hazuról, a maguk erejéből és tehetségéből emberré ágaskodtak s ma a klinikákon, a musik-hallokban, bankokban, mintagazdaságokban, nagy világlapok redakciójában és az élet minden fórumán megbecsülést és hirnevet vívtak ki maguknak.

S később talán ők sem fogják szégyelni és tagadni Máramarost.

Gál Marcell

Fiatal fiu, alig huszéves. Hegedümvész.

A művészetnek egyik fajtája, ahol világnagyságokban mindig mi vezetünk.

Volt Szigeti, leszoritotta Haifet. Évek mulva jött egy nálánál is fiatalabb és tehetségesebb: Jehudy Menuchim. S most eljött a legfiatalabb világlégióban hegedümvész, Gál Marcell s már szoritja is Menuchimt.

Gál Marcellnek, igaz, már a nagyapja is muzsikált. Hersch Lébnak hívták, s ő volt a szigeti heted-hét országos híres marsalikje. A nagy tréfacsináló, aki tömegeket rikatott, nevetetett s akinek az egész élet egy nagy „chászene” volt, ahol a „mechitonim”-t az asztalfőre ültetik, míg a szegény rokonok az asztal végére kerülnek, — de nekik is jut egy-egy falat.

S a nagy marselik unokája, akinek alig-alig, hogy pelyhedzik a bajusza, felköltötte a művészkörök érdeklődését. Olaszországba vitték turnéra és — ahogy mondják — egy csapásra meghódította a közönséget.

Nagy olasz lapok fekszenek előttem. Giornale d'Italia, Il Gazzettino, Il Veneto és egy másik lap, akiről annyit tudok, hogy a Duce szócsöve: Popolo d'Italia. Gál Marcellről írnak. S a mód, ahogy írnak (magunk között: első oldal, interjú, fénykép, biográfia, három hasábos alcímek, stb) arról győz meg, hogy világhírű művészek kijáró érdek-lődést tanúsítanak vele szemben.

Közben Budapestre jön, nyolevan tagú szimfonikus zenekar élén a stúdióban koncertezik és most már értem, hogy a zeneműkritikusok arról írják, hogy Menuchimnak kezd befellegzeni, — Gál Marcell miatt.

Igy vágtat egy máramarosi zsidó fiu a művészet legmagasabb csúcsai felé.

Dr Kiszelnik Dezső

Máramarosszigeten ha többesszámban beszélnek róluk, azt mondják: a Kiszelnik fiuk. Sándor, Jakab, Nándor,

Mór, Dezső, Vilmos és Károly. Kiszelnik Elías, egy patriarchális apa és hét fia, intellektuelek és kereskedők, hatalmasak, hogy egy várost el lehet foglalni velük és egytől-egyig tehetségesek.

Dezső, aki sorban az ötödik, több a tehetségese: — zseni.

Az iskolában a tanárai jóslásokba bocsátkoztak. Hogy nagy ember lesz, meglátják, mert ilyen fiút ők még nem láttak. Ha feleltették, az illető tanárgyőről teljes előadást tartott. A dfák évek alatt öt világnyelvet tanult meg tökéletesen. Máramarosszigeten az első zsidó fiu volt, aki a baccalaureátuson átment s a komisszió elnöke ugyancsak tatogatta a száját, amikor az alig tizen hét éves fiu a legbizarrabb kérdésekre megfelelt.

Hogy elvégezte az iskolát, a kolozsvári egyetem orvosi fakultására iratkozott be. Itt néhányszor elverték s a mikor Kiszelnik Dezső látta, hogy tul nagy áldozatokat követelnek tőle a tudomány fejében, határozott és kiment Párizsba.

Itt aztán nem zavarta senki. Tanulmányainak szentelhette minden percét.

Még be sem töltötte a tizenkilenc évet, — a Sorbonne externistája lett.

Ezerötszázan mentek neki. Egy vizsgának, ahol kizárólag a tudást és a tehetséget veszik figyelembe. Hatnak sikerült. Köztük volt a tizenkilenc éves Kiszelnik Dezső.

A francia sajtó felfigyelt. Ocharde és Vidal professzorok, a Sorbonne tudós tanárai nyilatkoztak róla. Vidal professzor maga mellé vette asszisztensnek és Kiszelnik Dezső tanult tovább.

A napokban doktorált. Huszonhárom éves. Juniusban a Sorbonne klinikáján tanársegédet neveznek ki és a döntőbe negyedmággal Kiszelnik Dezső dr. került be. Orvosi körökben meg vannak győződve róla, hogy Kiszelnik Dezső dr. lesz a Sorbonne juniusban megválasztandó és egyben legfiatalabb externistája.

Az a Kiszelnik Dezső dr., akit a kolozsvári egyetemről román kollegái boxerrel és botokkal vertek ki.

Hogy huszonhárom éves korában Párizsban tanársegéd legyen.

Máramarosi tehetségek.

A hosszú, díszes galériából kettőt ragadtunk ki, hogy lássák: az árnyoldalon tul a máramarosi zsidóságnak olyan fiai vannak, akikre mindig büszke lehet.

S akkor talán ők se fogják szégyelni és tagadni Máramarost.

Schön Dezső

SZÍNHÁZ ÉS FILM

A Csárdás királynő reprize

Kedden este 7 órakor a Magyar Színházban a Csárdáskirálynőt adják. A Csárdáskirálynő a legszebb nagy operett, amelynek reprize operettpremier-számba megy. A Csárdáskirálynő előadását nagyon olcsó mozihelyárakkal tartják meg. Helyárak: 40, 30, 20 és 10 lej.

A Magyar Színház heti műsora

Kedden este 9 órakor: Csárdáskirálynő. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal, jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 177.)

Szerdán este 9 órakor: Az utolsó éjszaka. (24 óra története. Mozielőadás. Clive Brook.)

Csütörtök este 9 órakor: Az utolsó éjszaka. 24 óra története, Clive Brook.)

Pénteken este 9 órakor: Ex-hercegnő. Operettujdonság először! A budapesti színházi évad legszenzációsabb, legbrilliansabb, 100-szor adott operettujdonsága. Karácsonyi Lili, Keleti Aranka, László Andor, Felhő Ervin a főszerepekben. Premiére bérlet 26. sz. Sorozatszám 178.)

Szombat d. u. 3 órakor: Mosoly országa. (Lehár-operett, ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart Landa János. Sorozatszám 180.)

Szombat este 9 órakor: Ex hercegnő. (Operette ujdonság 2-odszor. Napi bérlet 25. sz. B. Sorozatszám 179.)

Vasárnap d. e. 10 1/2 órakor: I. Moziboházatok. (Micky Maus, filmkabaré stb. II. Az a huncut keményseprő. (Gyermekek operett-előadás, énekkel, táncal. Nagyon olcsó matiné helyárakkal. Páholy 5 személyre 80 lej, összes földszinti ülőhelyek 20 lej, összes erkélyülések 10 lej.) Sorozatszám 181.)

Vasárnap este 9 órakor: Maricza grófnő. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Sorozatszám 182.)

Hétfőn este 9 órakor: Ex hercegnő. (Operette ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 26. sz. A. Sorozatszám 183.)

A Clujj Román Opera műsora

Kedd, április hó 5-én: Lammermoor-i Lucia (Aradon.)

Szerda, április hó 6-án: Rigoletto (Aradon.)

Péntek, április hó 8-án: Alarcosbál (Clujjon) A. Sved a bécsi és budapesti operák baritonistájának vendégzse-replésével.

Vasárnap, április hó. 10-én (este): Rigoletto (Clujjon) A. Sved a bécsi és budapesti operák baritonistájának

vendégzse-replésével. Hétfő, április hó 11-én Bucuresti-i társulat. Szerda, április hó 13-án: Lammermoori Lucia. Péntek, április hó 15-én: Az eladott menyasszony. Vasárnap, április hó 17-én (délután): Aida.

CORSO-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7, 9 órakor: Anny Ondra legsikerültebb filmje: a Denevér. Johann Strauss legsikerültebb operettje. Fülbemászó zene és mindvégig vidám hangulat szórakoztatja a közönséget. Rendezte: Karl Lamac, a legkitünőbb filmrendező. Főszereplők: Anny Ondra, Ivan Petrovics, Hans Junkermann, Gheorghe Alexander, Karl Ettlinger és Oskar Sima. Filmelőtt a legújabb heti Paramount journal.

Színház-Mozgó műsora

Kedden 3, 5 és 7 órakor utoljára: Bünös város hangon Paramount attrakció 9 felvonásban, a fő szerepekben: Carry Cooper, Sylvia Sidney és Lukács Pál. — Kabaré a Studióban, hangos, zenés, énekes és táncos revü 3 felvonásban. Legújabb hangos hiradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Szerda és csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órakor: Premier! Az utolsó éjszaka (24 óra története) hangos Paramount

של פסח

Az összes

husvétii fűszerárak bor, mazsola, valamint az évek óta nélkülözött husvétii burgonyaliszt kaphatók

Spéier Mózes cégnél Cluj, Piata Mihai Viteazul 12. Postai megrendelések prompt eszközöztetnek

attrakció 11 felvonásban, a főszerepekben: Clive Brook és Miriam Hopkins. Hangos kísérő műsor. Legújabb hangos hiradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Pénteken 3, 5 és 7 órakor: Az utolsó éjszaka, hangos Paramount attrakció 11 felvonásban, a főszerepekben Clive Brook, Miriam Hopkins. Hangos kísérő műsor. Legújabb hangos hiradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor: Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Tied vagyok reggelig... mulatságos zenés vígjáték, főszerepekben Jenny Jugo és Hermann Thiémig. Műsoron kívül a legújabb Micky Maus.

Jön: Conrad Veidt legújabb nagyszerű hangosfilmje: Rasputin (A szent ördög).

URANIA-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor: Szerda 3, 5, 7, és 9 órakor: Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Egy éjszaka a paradicsomban... filmoperett, elsőrangú sláger dalokkal, fő szerepekben Anny Ondra és Ralph Arthur Roberts.

ASTRA MOZGO műsora

Hétfőn 5 és 7 órai kezdettel: „A vénkisasszony titka”. Főszerepben Marcella Albinival. Műsor előtt a kolozsvári Dalosverseny felvétele, melyen 4000 dalos vett részt.

Szerdán 5 és 7 órai kezdettel: „A vénkisasszony titka”. Főszerepben Marcella Albinival. Műsor előtt a kolozsvári Dalosverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Wieni női táskák rendkívüli olcsó elárúsítása Parfumeria D'or Cluj, Piata Unirii 6.

Nagyobb és kisebb komfortos lakások. Üzlethelyiségek május 1-től kiadó. Nationala Biztosító Regina Maria 6.

Beszárabiai főkántor, lírai tenor, zenileg képzett, állást keres bármely hitközségnél. Baromfivágást is vállalja. Cim: Obrekantor M. Balaban Ismail Beszarabia.

Különbejárati szoba butorozva vagy anélkül belvárosban nagyon olcsón kiadó. Dr. Sternnél, Árpád u. 15., I. em.

Szénasav ortodox rabbi hechserével kapható Radiana Málnás-bái.

Különbejárati szoba butorozva vagy anélkül, belvárosban, nagyon olcsón kiadó. Dr. Sternnél, Árpád u. 15., I. em.

Kétszobás, komfortos lakás a Petőfi utcában kiadó. Ugyanott 2 szobás garcon lakás, irodának is alkalmas, kiadó. Erdéklődni Szentegyház u. 8., I. 2—5-ig.

Francia, román, német, magyar levelezést, sokszorosítást, másolást vállalkoz. Nyelvórákat adok. Gyorsírást tanítok. „Korszerű” jelige alatt a kiadóba.

Levelező, perfekt francia, német, román, magyar, állást keres. „Tökéletes” jelige alatt a kiadóba.

A városból való elköltözés miatt jóformalmu fűszerüzlet berendezéssel és két szoba konyha komfortos lakás — ugyanott egy kisebb üzlethelyiség 700 lejért kiadó. Calea Traian 55. Értekezni a bodegában.

Mai Dekameron.

Az Új Írók

Szerkeszti: Móricz Zsigmond. Ára 90 lej.

Kapható az Új Kelet könyvnyosztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése ellenében (bélvegen is), vagy utánvétellel.

HU Igy párba

Hiába is mondanájuk — mégis csak mi politikusaink. Helyükért és ha kell, vissza, hogy pisztolótételt minden rágalmért, amely becsületét Sohasem volt olyan rája a politikai bajnoknak, mint épp zises világban, amelyben jár az ember karakteressége. B. drágán árulják a Drágábban, mint vajjon mi a magyarkivüli jelenségnek? Maga a politika. mindig szeretett lövetett párbajozni. Ennek befellegzett, mert ma már hiány a hiszékeny tömeg volt céltáblának ki-lamok puffogatása. Ilyen mostoha áll nem maradt más hrető politikuskok szaver. A golyóval melyet a megtámadott puffogatnak ma a olyan előszeretettel csaknem minden párbaj-szenzációja. Csakhogy ezek a sem igazabbak, minlamok, amelyekkel éppen olyan hamis tástalanok, mint az Mert még véletlen a haza szála egyet aki párbajt vívott téért. De ezt is meg le roppant egyszerű. ők — hogy megszében. Ez sehogys egy haslövest vagy kellemetlenségét így a rongyos, megtépáz is igaz, hogy a megvetendő dolog e mára. Különösen nkor, amikor mind meguszni. Egészen A párbajhósiesség módját senki em mint a mi politiku használati utasítás párbajhítoriá szolg Idő: reggel 9 óra löversenyter. Szerp cu, a Vlad Tepes I. vatív párt vezére, rea című gehorghis mint párbajozó fele ceru tábornok, Co Ghica és Gh. M. C bajsegedek. Pisztolypárbaj... volság... Kétszeri g Eldördülnek a golyója talál! Nagy ijedten szaladnak a Az orvosok kötsz győztes Filipescu sá diadalmasabban lee ját és a föld felé f zés csöve. ...Miközben M. S dozik, hogy kiszéd tébe megakadt goly rül. Orvosi beavat séült fél, az az parág viselője a kiop segédeknek. És miut zonyult, hogy a na M. Sturza házisz tartozik — az orv táskáikba a kötszer Am ezzel a n nines vége a politi Délután négy ó párbajt vívott a ko vezére. Ez alkalommal: I itt még nadrágon rülés. A felek nem bélt maradtak. A házisz Bukarest közvéler zással néz az uja elé...

HIREK

Igy párbajoztok ti

*

Hiába is mondanak akármit a rosszmájúak — mégis csak derék emberek a mi politikusaink. Helyt állanak a becsületükért és ha kell, attól sem riadnak vissza, hogy pisztollyal szerezzenek elégtelt minden rágalmazásért és sérelemért, amely becsületükbe akar belegázolni. Sohasem volt olyan virágzó konjunktúrája a politikai becsületért vívott párbajoknak, mint éppen ma. Ebben a krízises világban, amikor mindenütt sánta láb jár az emberek becsületéért és karakterességéért. Bukarestben azonban drágán árulják a politikai becsületet. Drágábban, mint valaha.

Vajjon mi a magyarázata ennek a rendkívüli jelenségnek?

Maga a politika. Az a politika, amely mindig szeretett lövöldözni, mindig szeretett párbajozni. Szavakkal. Már pedig ennek befellegzett. Egyszerűen azért, mert ma már hiányzik a szenvedő alany, a hiszékeny tömeg, amely mindig kész volt céltáblának kiállni a politikai szölamok puffogatása elé.

Ilyen mostoha állapotok között igazán nem maradt más hátra a lövöldözni szerető politikuskok számára, mint: a revolver. A golyóval megtöltött pisztoly, amelyet a megfagyott becsület nevében puffogatnak ma a mi politikusaink. És olyan előszeretettel, hogy Bukarestben csaknem minden napnak meg van a maga párbaj-szenzációja.

Csak hogy ezek a golyók egy csöppel sem igazabbak, mint azok a politikai szölamok, amelyekkel eddig lövöldöztek. Éppen olyan hamisak és éppen olyan hatástalanok, mint azok.

Mert még véletlenül sem görbült meg a haja szála egyetlen politikusknak sem, aki párbajt vívott meghurcolt becsületéért.

De ezt is meg lehet érteni. A dolog roppant egyszerű. Nem azért politikuskok — hogy megsérüljenek. Amugy igazában. Ez sehogysem fizetődik ki, mert egy haslövést vagy más, ehhez hasonló kellemetlenséget igazán nem ér meg az a rongyos, megtépázott bőcsület. Viszont az is igaz, hogy a párbajhősieség sem megvetendő dolog egy közéleti férfi számára. Különösen ma. És különösen akkor, amikor mindezért sértetlenül lehet meguszni. Egészen poliitikusan.

A párbajhősieségnek ezt a csodálatos módját senki emberfia nem érti úgy, mint a mi politikusaink. Ennek legjobb használati utasítását pedig az alábbi párbajhörtória szolgáltatja:

Idő: reggel 9 óra. **Szín:** a bukaresti löversenyter. **Szereplők:** Grigore Filipescu, a Vlad Tepes Liga, illetve a konzervatív párt vezére, M. Sturdza, a Miscarea című georghista lap munkatársa, mint párbajozó felek. Cantacuzino Graniceru tábornok, Costin Sturdza, Grigore Ghica és Gh. M. Cantacuzino, mint párbajsegedek.

Pisztolypárbaj... Huszonöt lépés távolság... Kétszeri golyóváltás. Eldördülnek a fegyverek. Filipescu golyója talál! Nagy riadalom. A segédék ijedten szaladnak a párbajozó felek közé. Az orvosok kötszerekkel futkosnak. A győztes Filipescu sápadt arccal, de annál diadalmasabban leereszti fegyveres karját és a föld felé füstölög a revolver tüzes csöve.

...Miközben M. Sturdza — azon fáradozik, hogy kiszedje a nadrágja szövétébe megakadt golyót. Az operáció sikerül. Orvosi beavatkozás nélkül. A megsérült fél, az az pardon, a megsérült nadrág viselője a kioperált golyót átnyújtja segédeknek. És miután nyilvánvalónak bizonyult, hogy a nadrágon ejtett sérülés M. Sturdza háziszabójának hatáskörébe tartozik — az orvosok visszahelyezték táskáikba a kötszereket.

Am ezzel a nadárgperzseléssel még nincs vége a politikai afférnak.

Délután négy órakor ugyanis újra párbajt vívott a konzervatív párt harcias vezére.

Ez alkalommal: Bratianu Gheorghival. Itt még nadrágon sem esett semmi sérülés.

A felek nem békültek ki. Haragban maradtak. A háziszabók is haragszanak. Bukarest közvéleménye lázas várakozással néz az újabb párbajszenzációk elé...

(d. h.)

— Több délafrikai bányaüzem beszüntette üzemét. Londonból jelentik: A világ gazdasági depresszió miatt több délafrikai gyémántbánya beszüntette a termelést. Nincs nagy kilátás arra, hogy az Egyesült Államok újból megkezdjenék a gyémántimportot s az európai piac sem felvevőképes.

— A finn kormány az orosz határvidéken zavaró rádióállomást épített. Helsinki-ből jelentik: A finn kormány az orosz határvidéken zavaró rádióállomást épített, mert az orosz állomások kommunista propaganda-előadásokkal zavarják a finn határvidéken a finn állomások vételét.

— Vád alá helyezték az osztrák Credit anstalt négy igazgatóját. Bécsből jelentik: A vizsgálóbíró vádlottként kihallgatta a Creditanstalt vott igazgatótanácsának négy tagját. Nevüket egyelőre nem hozták nyilvánosságra.

— Franciaországban havazott. Párizsból jelentik: A Vogézekben, Haut- és Bas-Rhin departementekben kiadósan havazott. Az új hó magassága helyenként eléri a 25 centimétert.

— Konstantinápolyban letartóztatták a közkeleti kommunista propaganda irányítóját. Londonból jelentik: Konstantinápolyban a rendőrség letartóztattott egy nőt, aki Wilde kisasszony néven német utlevéllel tartózkodott török területen. Rábizonyították, hogy a közkeleti kommunista propaganda és a titkos szervezetek legfőbb irányítója, kinek munkássága kiterjedt Egyiptomra, Görögországra és Bulgáriára is.

— Gajda szabadlábban. Prágából jelentik: Gajda volt nemzetgyűlési képviselőt ma reggel kibocsátották a pankráci fegyintézetből, miután ott letöltötte két-hónapos börtönbüntetését, amelyet azért szabtak ki rá, mivel bűnösnek találták a Vorel miniszteri tanácsos azavai lakásában elkövetett iratrablásban.

— Megjelent a HAZUGSAG (MINCIUNA) népszerű tangó magyar kiadása Barzilay István fordításában. Kérje a kótát az Uj Kelet könyvosztályától. Ára 40 lej. Portókötségek felszámításával vidékre is szállítjuk.

Először Kolozsvár, azután Párizsban. A budapesti Az Est jelenti, hogy Svéd Sándor, a hirneves baritonista, aki 10-én vasárnap és 13-án szerdán a kolozsvári Román Operában fog énekelni, a párizsi Opera Comique-tól is meghívást kapott. A magyar művész május 8-án és 10-én vendégszerepel a párizsi Operában.

— Angliában kutatnak Lindbergh eltűnt kistfia után. Londonból jelentik: Schöffel newjerseyi államrendőrségi főbiztos utban van Anglia felé, hogy nyomozást kezdjen Lindbergh eltűnt kistfia után.

— Ha fáradt és izgatott, ha álmatlanságban és gyakori félelemérzetben szenved, ha hasgöres, mellnyomás vagy szív-fájás kínozza, akkor igyék reggel éhgyomorra 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait s elhárítja a vértolulást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvostanára elismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a tápcsatorna tartalmának önmérgezéséből származnak, a Ferenc József víz kitűnően beválik. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Kanada buzaexport feleslege: 189 millió bushel. Londonból jelentik: Kanada buzaexport feleslegét 189 millió bushelre becsülik. Az elmúlt év hasonló időszakában 208 millió bushel várt értékesítésre.

— Megjelent a Korunk áprilisi száma. Jóleséssel állapítjuk meg, hogy ellenére a minden téren mélyenszántó gazdasági válságnak, az utóállamok egyetlen igazán nívós folyóirata, a Korunk egyre gazdagabb számokat jelent meg. Az áprilisi szám igen sokrétű anyagából csak találomra emeljük ki a következőket: Danzinger Ferenc: Japán és Kína. László Dénes: A munkanélküliség lélektana. Mandy Teréz: A nemzeti szocializmus nőprogramja. Neufeld Béla: Irodalom és életforma. K. A. Wittfogel: Goethe. Fábry Zoltán: Európa és Oroszország. Horner Miklós: Ázsia felszabadulása. Stb., stb. Elbeszéléseket Tamási Áron, Reményik Zsigmond, Ilja Ehrenburg és mások írtak. A Kulturkrónika, Világpolitikai problémák és Szemle rovatokban huszonöt kisebb cikk számol be az aktuális társadalmi és kulturális eseményekről. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Calea Marechal Foch 13.

Ma nyílt meg!

Szenzációs új áraink:

- I-a férfi barna félcipő L. 540
- I-a női antilop L. 475
- I-a gyermekcipő L. 175
- I-a babycipő L. 70
- Bőr házicipő L. 145
- Fiucipő L. 260

— Lefoglalt színház. Bécsből jelentik: A troppai városi színházat, amely most konzorcialis alapon működik, a régi igazgató betegpénztári tartozásai fejében lefoglalták és esténként végrehajtó ül a pénztárnál, hogy a bevételek egy részét a betegsegélyző tartozások fedezetére használják.

Halálozás. Léb Sárka, a dési Aviva két éven át volt lelkes tagja, huszéves korában, kedd délután váratlanul elhunyt. Temetése szerdán délután négy órakor ment végbe, a város egész zsidóságának és ifjúságának nagy részvéde kíséretében. A gyászháznál Paneth Jakab főrabbi bucsuztatta a korai ifjúságban elhunyt Avivaléányt, akinek halála érzékeny veszteséget jelent a dési ifjúsági cionista mozgalomra.

AZ OLCÓSÁG TITKA: JÓ ÁRU. Csak az a valóban olcsó áru, ami egyúttal kitűnő, értékes és kielégíti a legjobb igényeket is. Ezért fogadta a közönség a legteljesebb elismeréssel a NEUMANN M. áruház Cluj, Főter, olcsóbbadási akcióját, mert a legszebb férfi és gyermekruhákat hozza forgalomba a legkiválóbb kivitelben, kiváló minőségben és a legalacsonyabb áron. Nem árleszállítás ez, HANEM LEGJOBB UJ ÁRU ÉS LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

— E hónap közepéig felfüggesztette termelését a nisznij-novgorodi autógyári nagyüzem. Londonból jelentik: A 25 ezer munkást foglalkoztató nisznij-novgorodi autógyári nagyüzem a hónap közepéig felfüggesztette a termelést. A gyár eddig mindössze egy hónapig dolgozott, de a szovjetvezetők a teljesítménnyel nincsenek megelégedve s a technikai vezetést új kezekbe juttatja. Több igazgató és mérnök ellen szabotázs vádját emelték.

— Ma tárgyalja tovább az ir miniszter tanács az Angliának küldendő jegyzék szövegét. Londonból jelentik: Keddén az ir minisztertanács tovább tárgyalja az Angliának küldendő jegyzék szövegtervezetét. Ugy hírlik, hogy a kormány kerekasztal-konferenciát összehívását fogja ajánlani az ellentétek elsimítására. Az értekezleten a két kormány tagjainak alkalmuk lesz a személyes érintkezés felvételére s a nehézségek megvitására.

Szálloda, kávéház, étterem

Erdély egyik nagy városának legelőkelőbb idegenforgalmi s szórakozó helye

folgyó évi május 1-re bérbeadó

Érdeklődéseket „Szálloda” jelige alatt Rudolf Mosse Rt. hirdetőirodába Oradea, Str. Alexandrii 2. kérünk.

— Bjorországból lelepleztek két pénzhamisító műhelyt. Münchenből jelentik: A csendőrség az utóbbi napokban Bjorországból két titkos pénzhamisító műhelyt leleplezett le és ezzel kapcsolatban összesen hat asszonyt és két férfit tartóztattak le. A pénzhamisító műhelyek egy kőbányában és egy barlangban voltak elhelyezve és azok a legmodernebb gépekkel voltak felszerelve. A két műhelyben eddig 140.000 márka értékű bankjegyet, főleg pedig kétmárkás bankjegyeket állítottak elő.

ARTIN hashajtó enyhén, de biztosan hat.

— Brazília 600.000 kiló kávé ajándékozott Ausztriának. Bécsből jelentik: A brazil kormány 600.000 kiló kávé ajándékozott Ausztriának, amelyet tízezer zsákban fognak Santosból a hamburgi kikötőbe és onnan Bécsbe szállítani. Az osztrák kormány az ajándékot nagy költséggel vette és a kávé, melynek szállítására kilónként egy silling kiadása van. 2 silling 50-ért fogja eladni. A jövővelmet a munkanélküliség támogatására és Thaler volt földművelésügyi miniszter tervének elősegítésére készült fordítani. A Thaler-terv tíre földműveseket akar kitelepíteni Paraguayba, hogy ott nagyobb földművelő-farmokat alapítsanak.

Friss töltésű paptamási

„LITHYNIA”

gyógyvíz érkezett. Kapható mindenütt. Főlerakát: KLEIN SAMUEL, Cluj, Strada Baritiu 2. Telefon: 9—47.

Halálozás. Marosvásárhelyről kapjuk a szomorú hírt, hogy Rosenblum Salamon né néhány napi betegség után meghalt. A köztisztelőben álló zsidó uriaszony halála városszerte nagy részvétet váltott ki. Rosenblum Salamonéban Fritsch Józsefné, a Hitachdut Aviva-Barisszia Nőszüjtájkának tagja édesanyját gyászolja. Az országos Aviva Barisszia szervezet elnöksége ezuton fejezi ki igaz részvétét a Fritsch Józsefet és feleségét, a nőszüjt tagjait ért súlyos gyász fölött.

— Vasut építését indítványozták a francia képviselőházban a Szaharán át. Párizsból jelentik: A képviselőház föl-oszlása előtt Tardieu miniszterelnöknek kétszázötven képviselő aláírásával kérvényt adtak át, mely sürgeti a Szaharán át vezető vasut építésének gyors megkezdését. A vasut tervei már nagyrésztben készen állanak. Az építési költségek két és félmilliárd frankot tesznek ki. Az eddigi tervek szerint négy év alatt teljesen ki lehet építeni a szaharai vasutat. A kétszázötven képviselő által aláírt kérvény hangoztatja, hogy a vasut építésére már a munkanélküliség érdekében is szükség van.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Naponta három ülést tart és teljes gözzel dolgozik a parlamenti üzem

„Az egész ország szenvedni fog az ilyen törvények miatt“ — állapította meg Trancu Jasi, a szeszmonopól-törvény vitájában

Argetioianu még általános vitát sem akar engedélyezni a konverziós javaslat szenátusi tárgyalásánál

Bucuresti-Bukarest, április 4. A kamara hétfő délutáni ülésén folytatta a szeszmonopólum vitáját. Trancu Iasi különösképpen tartja, hogy a jelenlegi monopólum csak eladási és nem termelési monopólum is, épen megfordítva a dohánymonopólummal, amely viszont termelési, míg az eladást az állam kiadta a kezéből. Azt jósolja, hogy a visszaélések nem fognak megszűnni. A denaturált szesz előállítása ódmén nagy mennyiségű szeszt fognak igénybe venni és ez, mint feketeszesz kerül majd forgalomba, pedig a feketeszesz már eddig is néhány milliárdot veszített az állam. Kifogásolja a gabonaszesz favorizálását a borszesszel szemben.

Argetioianu: Valamit nekünk is kell inkasszálni és ha nem engedjük a gabonaszesz forgalomba hozatalát, azt más uton tesszük meg.

Ha módomban állana...

Calinescu: Eszerint ön elismeri, hogy ez a törvény kizárólag fiskustörvény.

Argetioianu: Ön azt hiszi, hogy filantrópikus törvényeket készítenek, választott a pénzügyminiszter. Nem tudja, hogy milyen idöket élünk?

Trancu Iasi: Nem a magam kedvéért beszélek a törvény ellen.

Argetioianu: Sem az én kedvemért, sem a képviselőkért, sem a magáéért. Akkor miért beszél.

Trancu Iasi: Tiltás el az összes szónokokat a beszédétől.

Argetioianu: Ha módomban állana megtenném.

Trancu Iasi: Így nem lehet országot vezetni és jó törvényeket készíteni. Az emberek sirni fognak azon, amit maga csinál.

Argetioianu: Szégyelje magát az ilyen beszédért. Elfelejtette, hogy én csináltam embert magából.

Trancu Iasi: Ön mondja azt, hogy szégyeljem magamat és még csak ne is vágjak vissza.

A kormány alkohollal kábítja el az országot

A szónok ezután azt fejtegeti, hogy a cukortermelők el fogják árasztani az országot pálinkával. A törvényjavaslatot állítólag az alkoholizmus letörésére hozzák. A községekben a kultur szervezeteket bízzák meg a szesz forgalombahozatalával is és az alkoholelleses küzdelemmel is. Az alkoholizmus és általában az alkohol ellen beszél és azt mondja, hogy úgy látszik a kormány alkohollal akarja elkábítani az országot.

Ghelnegheanu a nemzeti paraszt-párt nevében szólalt fel. Csodálkozik, hogy Bratescu államtitkár, aki szakértője a kérdésnek, nem jött jobb törvényjavaslattal. Igaz, hogy a helyzet nehéz, mert a különböző érdekek ellentéteit kell összeegyeztetni és a multnak büneit kell jóvá tenni. 1926-ban követék el a súlyos hibát, amikor súlyos taxákat róttak ki és felozlatták a finanszírdát. A jelenlegi javaslat nem fogja megoldani a kérdést.

Argetioianu nem szereti a vitát

Ezután Laár Ferenc magyarpárti képviselő a kisebbségi egyházak és iskolák államsegélyének kiutalása érdekében intézett kérdéseket a pénzügyminiszterhez.

Argetioianu pénzügyminiszter a szenátusban kérte a szenátorokat, hogy tekintsenek el a konverziós javaslat általános vitájától és megígérte, hogy a módosító indítványokat a végrehajtási utasításban honorálni fogja. A szenátorok nem fogadták el a pénzügyminiszter javaslatát. A konverziós vitában a nemzeti paraszt-párt részéről Potárca és Serban, a magyar párt nevében Gyárfás Elemér dr. szólalnak fel. A liberális párt deklarációt fog felolvasni.

Egyébként a parlament gözerével dolgozik. Most már a szenátus is két ülést

tart naponta. A hétfő délelőtti ülésen nem kevesebb, mint tizenkét törvényjavaslatot terjesztettek be és a szenátorok meg szavazták 95 szavazattal 15 ellenében az uttörvényt és általánosságban megszávazták a lakbértörvényt, délután pedig a konverzió vitájára tértek át.

A parlament bezárásának időpontját még mindig nem lehet tudni. Ismeretes, hogy Iorga és Argetioianu egymásnak elmentmondó nyilatkozatot tettek e tekintetben. Amikor erre az ellentétre Argetioianu figyelmét felhívták, ő így válaszolt: Az egységes vélemény én vagyok.

Váratlanul lemondott a diktatorikus jugoszláv kormány

Belgráz, április 4. A jugoszláv politikai életnek váratlanul óriási szenzációja van. Hétfőn délben egészen váratlanul Zsiffkovic miniszterelnök, a diktatorikus jugoszláv kormány feje megjelent Snádor jugoszláv király előtt s úgy a maga, mint a kormánya nevében beadta lemondását. A lemondást Zsiffkovic miniszterelnök azzal indokolta meg, hogy kormánya elvégezte azt a feladatot, amelyet 1929 januárjában a vidováni alkotmány felüggesztésével és a katonai diktatura bevezetésével vállalt s így elérkezettnek látja az idöt arra, hogy megbízatását a király kezébe visszaadja.

Ez a lemondás nemcsak Belgrádban, ha nem a külföldön is óriási szenzációként hatott. Egyelőre nem lehet megállapítani, hogy a Zsiffkovic-kormány lemondása egyidejűleg a diktatura teljes likvidálását is jelenti-e. Bizonyos azonban, hogy az árpamentáris uton összehívott és pártok nélküli jugoszláv parlament nem tudott megfelelni a reá váró feladatoknak és egész Jugoszláviában az elégedetlenség az utóbbi idöben állandóan fokozódott.

Belgrádban a diáktüntetések szinte napirenden voltak és az utóbbi idöben már egészen forradalmi jelleget öltöttek. A legutóbbi diáktüntetések alkalmával az

egyetemi tanárok is szolidárisnak jelentették ki magukat a diáksággal s a belgrádi egyetem dékánja azzal az indoklással adta be lemondását hogy nem hajlandó a diákokkal szemben azokat a retorziókat alkalmazni amelyeket a kormány kíván tőle. Az elégtelenség különösen Horvátországban fokozódott s talán erre vezethető vissza néhány külföldi lapnak az a híradása, hogy Sándor király végre ki akar békülni a horvátokkal, illetőleg az elnémított, bebörtönözött és állandó üldözéseknek kitétt horvát politikusokkal.

Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy ezek az utóbbi események érezték meg a Zsiffkovic-kormányban azt az elhatározást, hogy félreálljon és helyét egy olyan kormánynak adja át, mely a vidováni alkotmány értelmében fog kormányozni. Egyelőre azonban ez még csak feltevés, amelyet a legközelebbi eseményeknek kell igazolniuk. Minden esetre a Zsiffkovic-kormány lemondása már most többnek lát szik lenni, mint egyszerű kormányváltásai akus mert hiszen Zsiffkovic lemondásakor kerekén kijelentette, hogy kormánya elvégezte azt a feladatot, amelyet 1929 januárjában az alkotmány felüggesztésével és a diktatura inaugurálásával vállalt magára.

Egységes szövetségbe tömörülnek az összes romániai bankok és pénzüintézetek, hogy felvegyék a harcot a konverzió módosításáért és a bankérdekek megvédéséért

Nagyfontosságú értekezletet tartottak Bukarestben az összes bankszervezetek delegátusai

Bucuresti-Bukarest, április 4. Az Erdélyi Bankszindikátus; a szász bankok egyesülete, a Rewisionsverbank; a román pénzüintézetek szövetsége, a Solidaritatea; a vidéki bankok szövetsége; az Ugr, az Associatia Bancilor Române kiküldöttéi hétfőn Bukarestben, a Banca de Scnt Román tanácstermében Gyárfás Elemér dr., az Erdélyi Bankszindikátus elnökének elnöklése alatt nagyfontosságú érkezet tartottak, amelyen több, mint száz delegátus vett részt. Az értekezleten az öt nagy fővárosi bank, a Banca Romaneasca, a Banca Moldova, a Banca Chrissoveloni, Banca Comert Román és Banca de Credit Román kivételével az összes pénzüintézetek képviseltették magukat.

Kolozsvárról jelen voltak Hargitay Bertalan, az Erdélyi Bank vezérigazgatója, a Mezőgazdasági Bank, a kolozsvári Leszámitolóbank képviselői, Beu dr., az Albina

elnöke, Cosma Jonel szenátor, a Banca Centrála kolozsvári vezérigazgatója, Bonatescu volt földmivélsügyi államtitkár, a Banca Agrara kiküldetésében, Temesvárról Heller László, a Szana Bank vezérigazgatója, Kubicek Oszkár, a Temesvári Leszámitoló Bank vezérigazgatója, a nagyszabemi pénzüintézetek képviselőiben Hans Otto Roth és mások.

Az értekezleten azt vitatták meg, hogy egységes bankszervezet alakíttassék, amely felvegye a küzdelmet a pénz és hitellelet nehézségeivel és amely védő és támadó szövetség legyen, védő jellegű a betétesek és hitelezők szempontjából és mint ilyen egységes dividenda politikát állapítson meg, offenzív jellegű ellenben a Nemzeti Bank és a kormánnyal szemben, amelyektől egyenlő és egységes eljárást kérnek a pénzüintézetek. Az értekezlet vezetői úgy tapasztalták, hogy a kormány a Nem

zeti Bank eddig elhanyagolható mennyiségnek tekintette a bankok érdekképviseleti szerveit.

Az értekezlet további és távolabbi célja, hogy a budapesti Tébe (Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete) mintájára egyesületet alakítson, közelebbi célja azonban az, hogy a konverziós törvényjavaslatban módosításokat eszközöljön ki. Ilyen módosítása volna az, hogy öt éven belül ne csak csödöt és kényszerügyezséget, hanem végrehajtást s lehessen kérni, sem elrendelni egyetlen pénzüintézet ellen sem. A Nemzeti Bank visszszámítolási politikája egységesen oldassék meg. Ennek érdekében a pénzüintézetek nemcsak belső revíziót hajlandók végrehajtani, hanem a kötelező revíziókat is alávetik magukat. A Nemzeti Bank erkölcsileg támogatja a bankoknak ezt az akcióját és Angheliescu bankkormányzó a maga részéről minden segítséget megad ahhoz, hogy a pénzüintézeteknek ez az egységes és a közös érdek szolgálatában álló akciója minél gyorsabb eredményre vezessen.

Szerdán délután félháromkor veszi kezdetét a négyhatalmi értekezlet

London, április 4. Tardieu, Flandin és szakértőkből álló kíséretük megérkeztek az angol fővárosba. Tardieu a délután folyamán egy óras megbeszélést folytatott Macdonalddal. Este a francia nagykövetségen, ahol a francia miniszterelnök és pénzügyminiszter szállása is van, estély volt Tardieu és Flandin tiszteletére, amelyen az angol kormány tagjai is részt vettek. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a négyhatalmi konferencia szerdán április hatodikán délután 2 óra 30 perckor kezdődik a Foreign Officeban.

A Vaszgárda után a „Cultur Patriei“-t is felozlatták

Bucuresti-Bukarest, április 4. A kormány elhatározta, hogy a vasgárda felozlatása után felozlatja a Cultur Patriei nevű egyesületet is, amely a vasgárdához hasonlóan meg nem engedett propagandát folytatott.

A „Cultur Patriei“, amelynek vezetője Olovinescu kolozsvári egyetemi tanár, ugyancsak kivette a részét az antiszemita izgatásokból.

Ismét kapható: **Ganz Ábrahámné Köser szakácskönyve**

Leszállított ára: Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvsztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 9.

Taxa postală platite în număr No. 224.716-9
da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Vonta 110, neg 600, egészévre havonta 1, neg egészévre 10 értékü valuta. szerint. Az „UJ“ sársági zsidós Cikkeink után rás megjelöies

Váltak a lemo

Ghica külügym Cantacuzino minis pedig hatvanhats nap lemondását az Nyilván minden hogy ezeknek a le lyos okai voltak.

A külügyminiszte mert egy pesti lap nyilatkozata, mint Cantacuzino egés mondott, mert a pa címet engedélyezett szornak, akik vél magántanárodkji v Hogy Iorga miér Ezt a mai napig megállapítani. Iorg nak nyomtatva már formulái, amelyeke rad kitöltetlen.

Nem lehet tudni formulát terjeszti a Végeredményben bel semmi jó nem Mert a Iorga-kor ben is szakértök: Mindig úgy mon tartják tárcájukat.

Izgatók és izg

Napjaink egyik é az ugynevezett izga nem a tömegek les tottak, hanem a Persze nem a dema san kiegyensúlyozot miniszterei, hanem zeti országokéi. E iletve lélektani ad kus megnyilatkozása ügyminiszternek az a budapesti Népsz

A Népszava azzal gyar belügyminiszte hangon tiltakozott a dalosverseny budape Erre az „izgatásra“ tek izgatottak, a r folyt a munka, a tav vitott végig a körüt dalmi kilengés se globus sorsának rad

A Népszava cikké miniszter lett izgate totti! Izgatottságáb totta a lap megjele az, amit a Népszav „izgatásával“, hogy a tömegek is izgate dászok letették a sz tak a munkát és má lap sem jelent meg hogy holnapra már sztrájkba állanak, akiknek még van m

Önkénytelenül fel ki hát a valódi izga ban kik is a valódi szóban, vagy írásh tényleket, vgy azok, a hatása alatt olyan hogy rögtön a me nebb eszközeihez nyu A történelem tanu dalmakat nem lehet gatók szava pusztán addig, amíg az izga ségei, helyesebben vil lésának lehetőségei lenben számos fo sztrájkot, sőt forrad azok az izgatott mánvközögek, akik a talált izgatást vissz Péltünk, hogy Magy utóbbi eset ismétlési mindenütt ez az eset izgatásokra elsősorba terek reagálnak és e kal izgatnak forrada nyilvánulásokra.

A lehetőségek

Tisztelet és becsüle aki az amerikai nyom optimista nyilatkozat hogy ebből az optimi ten éhes amerikai set azont mi lenne a vil